БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 70 (5999)
АПРЕЛИИН
5
СРЕДА
1950 он

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

Сэн 20 мүнгэн.

М О С К В А

ВКП(б)-гэй ЦК

Нүхэр Иосиф Виссарионович

СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович!

Бидэнэр, XVI областной партийна конференциин делегадууд, Бурят-Монголой АССР-эй партийна организациин үмэнэһөө парти ба советскэ арадай сэсэн мэргэн вождь ба багша Танда өөһэдынгөө большевистскэ дүлэтэ баяр хүргэнэбди!

Бурят-Монголой областной партийна организаци болбол өөрынгөө XVI областной партийна конференцидэ бүри ехээр бэхижэһэн, хатуужаһан ба Бүхэсоюзна коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин Центральна Комитедые тойрон, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танине тойрон бүри нигтаар жагсаһан ерэбэ.

Манай конференци болбол Ленин — Сталинай партяар хүтэлбэрилүүлһэн советскэ арадай промышленность, хүдөө ажахы ба культурые дэбжүүлгэдэ шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлаһан, дайнай һүүлэй сталинска табанжэлэй түсэб дүүргэлгые болзорһоонь урид шиидхэжэ байһан оршон байдалда зарлагдаһан байна.

Ажалшадай тон ехэ патриотическа шэнэ дэбжэлтые ба политическэ эдэбхиие түрүүлэн гаргаһан СССР-эй Верховно Совседтэ һунгаһан һунгалтанууд болбол Советскэ арадай морально-политическэ нэгэдэлые, коммунистическэ партида ба бүгэдэарадай депутат, коммунизмын агууехэ байгуулагша Танда тэрээнэй хизааргүй ехэ дуратай ба үнэн сэдьхэлтэй байһаниие харуулһан агууехэ демонстраци болоһон байна.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой гайхамшагта илалтаар зоригжоһон манай республикын ажалшад болбол, бүхы советскэ арадуудтал адли, дайнай һүүлэй сталинска табанжэлые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөнэй тугые бүри дээшэнь үргэжэ байна.

Манай конференци болбол тоосоото үе соо областной партийна организациин хэһэн хүдэлмэринүүдэй дүнгүүдые гаргаһан байна. Бурят-Монголой партийна организаци болбол ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй заабаринуудые ба Танай өөрынтнай заабаринуудые бэелүүлэн, республикын промышленность, хүдөө ажахы болон культурые хүгжөөлгэдэ ехэхэн амжалтануудые туйлаһан байна гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда баяртайгаар мэдээсэнэбди.

Манай промышленна предприятинууд табанжэлэй түрүүшын дүрбэн жэлэй түсэбые 102,8 процент, тэрэ тоодо 1949 оной программые оптово-худалдаалгын сэнгээр 106,1 процент дүүргэжэ, валова продукциин дайнай урда тээхи хэмжээе 60,8 процентээр үлүү гараһан байна.

Республикын колхозууд ба совхозууд ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөлгын гурбан жэлэй түсэбые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, 1949 ондо ниитын малай тоо толгойе 1948 онойхидо орходоо илүү ехээр олошоруулаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ, 1948 онтой сасуулбал, малай тоо толгой эбэртэ модо малаар 14,6 процент, хони ба ямаагаар — 22,1 процент, гахайгаар — 62,9 процент ба шубуугаар —169,2 процент олошорһон байна. Республикын бүхы колхозуудта ашаг шэмэтэ малай ба шубуунай дүрбэ-дүрбэн фермэ байгуулагдаа.

Манай республикын эрэгтэй эмэгтэй колхозникууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлэн, 1949 ондо муу бэшэ ургаса ургуулһан ба гүрэндэ таряа тушаалгаяа болзорһоонь урид дүүргэжэ, 1948 онойхидо орходоо миллионһоо дээшэ пүүд таряа үлүү ехээр тушааһан байна.

Областной партийна организаци болбол ленинско-сталинска национальна политикые бэелүүлэн ба идеологическа хүдэлмэриин асуудалнууд тушаа ВКП(б)-гэй ЦК-гэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон формоороо национальна, удхаараа социалистическэ культурые хүгжөөлгэдэ саашанхи дэбжэлтэ туйлаһан байна. Республика дотор һургуулинуудай, культурно-гэгээрэлэй болон эмнэлгын эмхи зургаануудай тоо жэлһээ жэлдэ олошорно.

Республикын ажалшадай материальна тэниглэн байдал ба культурна хэмжээ таһалгаряагүйгөөр дээшэлжэ байна.

Республикын промышленность, хүдөө ажахы болон культурые хүгжөөлгэдэ туйлагдаһан амжалтануудые областной партийна организаци болбол ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй, советскэ правительствын саг үргэлжын туһаламжын ба анхарал оролдолгын ашаар, Танай, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, өөрынтнай эсэгэ ёһоной анхарал оролдолгын ашаар, республикын ажалшадай шэн зоригтойгоор ажаллаһанай ашаар, мүн тэрэшэлэн республикын партийна организациин эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин зарим тэды һайжарһанай ашаар туйлаһан байна.

Туйлагдаһан амжалтануудаараа һанаагаа амарха заншал большевигүүдтэ байдаггүй гэһэн Танай сэсэн мэргэн заабаринуудые, Иосиф Виссарионович, бидэ хододоо һананабди, тиигээдшье, манай хүдэлмэридэ үшөөл ехэхэн дутагдалнууд ба шиидхэгдээгүй зорилгонууд бии байһаар. Манай конференци болбол большевистскэ шүүмжэлэлэй ба өөрыгөө шүүмжэлэлэй туг доро үнгэржэ, партийна, советскэ ба ажахын организацинуудай хүдэлмэридэхи ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлһэн, эдэ дутагдалнуудые зайлуулха тодорхой замуудые хараалһан ба областной партийна организациин практическа зорилгонуудые тодорхойлһон байна.

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович!

Бидэнэр, Бурят-Монголой большевигүүд, эмхидхэлэй-партийна ба партийно-политическэ бүхы хүдэлмэриингөө хэмжээе али болохоор дээшэлүүлһэнэй, республикын областной партийна организациин ба ажалшадай бүхы хүсые элсүүлһэнэй үндэһөөр, промышленность, хүдөө ажахы ба культурые саашадань дэбжүүлхэ талаар республикын үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхэбди гэжэ Танине найдуулнабди.

Бидэнэр үргэн олон ажалшадтай өөһэдынгөө холбоо барисаае улам бэхижүүлхэ ба арбидхахабди, хүдэлмэришэд, колхознигууд болон интеллигенциин коммунистическэ ушар ёһо мэдэхэ ябадалые дээшэлүүлхэ хүдэлмэриие улам үргэдхэжэ, тэдэниие манай орондо коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэ элсүүлхэбди. Бидэнэр өөһэдынгөө зэргэнүүдые ВКП(б)-гэй ленинско-сталинска Центральна Комитедые тойруулан, манай хүндэтэ вождь ба багша, Таниие тойруулан улам нигтаар жагсаахабди.

Маркс—Энгельс—Ленин—Сталинай агууехэ ба илагдашагүй туг мандаха болтогой!

Советскэ баатарлиг арадай бүхы илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ Бүхэсоюзна коммунистическэ (большевигүүдэй) парти мандаха болтогой!

Манай агууехэ вождь ба багша нүхэр Сталин мандаха болтогой!

Ленинэй ордентэ паровозо-вагонно заводто майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн үдэр ерэхэ бүри шангадажа байна. Вагонно-товарна цех энэ мүрысөөндэ түрүүлэн ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус цехын түрүү бригада (бригадирынь нүхэр Кулик нэада талада, зүүн гарһаа) ашаанай вагон заһабарижа байна.

М. Минеевэй фото.

XVI областной партийна конференцеэр һунгагдаһан ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Областной Комитедэй состав

ВКП(б)-гэй Обкомой гэшүүд:

Барабанов К. Т.
Борисов Н. И.
Болдонова У. О.
Болдохонов М. Н.
Боянова В. Р.
Бубеев Р. С.
Будаев П. Б.
Винтовкин К. Д.
Гаськов М. М.
Гончаров А. П.
Данилов В. С.
Дмитренко П. И.
Дубровский В. И.
Дычко Т. П.
Золотоев А. К.
Иванов С. М.
Ильин П. И.
Ким И. А.
Константинова Е. А.
Коробов К. Г.
Кудрявцев А. В.
Култышев И. П.
Кучеров В. М.
Лесик Д. С.
Лобсанов Б. Л.
Логушкин И. И.
Лубсанов Д. Д.
Лукин Ф. А.
Мельничук Е. Ф.
Мирошниченко И. Н.
Митякин С. И.
Могнонов М. М.
Модогоев А. У.
Намсараев Х. Н.
Омельченко Т. М.
Островская В. Л.
Паромонов А. А.
Петухов И. Н.
Петухов П. М.
Помулева П. П.
Попов А. И.
Протасова З. Я.
Рогов Н. М.
Сабуров Л. П.
Сахьянов В. А.
Семенов Б. С.
Смирнов Д. М.
Сурков В. Ф.
Сычев Т. Д.
Тыхеева С. А.
Халеев Н. В.
Хамаганов А. Х.
Хангалов М. П.
Цыганков Г. П.
Цыденова Г. А.
Цыдынжапов Г. Ц.
Цыремпилон Д. Ц.
Чепарин П. Д.
Чередниченко П. Е.
Чукреев А. Т.
Шальнов Н. И.
Щекотов И. К.
Щербаков К. П.
Яковлев Р. Н.
Янгутова А. З.

ВКП(б)-гэй Обкомой гэшүүдэй кандидадууд:

Алябьев Д. А.
Андреев А. П.
Багадаев М. С.
Баирбиликгуев Д. Ц.
Бессонова М. М.
Воронов А. Б.
Галсанов Ц. Г.
Давыдов А. В.
Дамдинжапов Ц. Ж.
Данзанов Т. Д.
Дашиев Г. Д.
Зонхоев Б. Ф.
Зубакин А. В.
Калмыкова М. Г.
Кучумов Н. С.
Маслов К. Е.
Пелипасов К. Ф.
Смуров А. В.
Соседенко Н. П.
Стрельников А. П.
Таряшинов Е. Г.
Хальбаев Л. Б.
Цырендоржиев Д. Б.

XVI областной партийна конференцеэр һунгагдаһан областной шалгалтын комиссиин состав

Алексеев И. Б.
Бадмаев И. С.
Болсохоев Д. С.
Гергесов А. К.
Гурьянов К. В.
Кожевин В. Е.
Мурчин М. Т.
Нилов П. А.
Саломатина В. А.
Сопранькова А. С.
Танхаев В. Б.
Цыденов Г. Б.
Чувьюров М. И.

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой нэгэдэхи пленум тухай

Энэ оной апрелиин 4-дэ ВКП(б)-гэй Обкомой нэгэдэхи пленум болобо.

Пленум болбол эмхидхалэй асуудалнуудые хаража үзөө гэбэл:

1. ВКП(б)-гэй Обкомой секретарьнуудые һунгалга,
2. ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой гэшүүдые ба гэшүүдэй кандидадуудые һунгалга,
3. ВКП(б)-гэй Обкомой таһагуудые даагшадые баталалга,
4. «Бурят-Монгольская Правда» ба «Бурят-Монголой Үнэн» газетэнүүдэй редакторнуудые баталалга.

ВКП(б)-гэй Обкомой нэгэдэхи секретаряар — нүхэр **Кудрявцев А. В.**, ВКП(б)-гэй Обкомой хоёрдохи секретаряар— нүхэр **Лобсанов Б. Л.**, ВКП(б)-гэй Обкомой гурбадахи секретаряар — нүхэр **Кучеров В. М.**, ВКП(б)-гэй Обкомой секретарьнуудаар — нүхэд **Култышев И. П.** ба **Рогов Н. М.** гэгшэд һунгагдаба.

ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой гэшүүдээр нүхэд **Кудрявцев А. В.**, **Лобсанов Б. Л.**, **Кучеров В. М.**, **Култышев И. П.**, **Рогов Н. М.**, **Петухов П. М.**, **Иванов С. М.**, **Цыремпилон Д. Ц.**, **Смирнов Д. М.** гэгшэд һунгагдаа.

ВКП(б)-гэй Обкомой гэшүүдтэ кандидадуудаар нүхэд **Могнонов М. М.** ба **Гаськов М. М.** гэгшэд һунгагдаба.

ВКП(б)-гэй Обкомой таһагуудые даагшадаар дооро дурсагдаһан нүхэд баталагдаһан байна гэбэл: пропаганда ба агитациин таһагые даагшаар нүхэр **Золотоев А. К.**, партийна, профсоюзна ба комсомольско органуудай таһагые даагшаар—нүхэр **Петухов П. М.**, хүдөө ажахын таһагые даагшаар нүхэр—**Лесик Д. С.**, промышленностиин таһагые даагшаар —нүхэр **Сурков В. Ф.**, транспортын таһагые даагшаар—нүхэр **Чепарин П. Д.**, административна таһагые даагшаар—нүхэр **Петухов И. Н.**, түсэблэлгын-финансово-худалдаа наймаанай таһагые даагшаар—нүхэр **Данилов В. С.** гэгшэд баталагдаа.

«Бурят-Монгольская Правда» газетын харюусалгата редактораар нүхэр **Чередниченко П. Е.**, «Бурят-Монголой Үнэн» газетын харюусалгата редактораар—нүхэр **Лубсанов Д. Д.** гэгшэд баталагдаба.

Областной шалгалтын комиссиин заседани дээрэ шалгалтын комиссиин түрүүлэгшээр нүхэр **Чувьюров М. И.** һунгагдаһан байна.

XVI ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

Апрелиин 3-най үглөөнэй заседаниин дневник

Апрелиин 3-да Бурят-Монголой XVI областной партийна конференци хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлбэ. Үглөөнэй заседаниин үедэ ВКП(б)-гэй Обкомой ба шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэлгэнүүд болобо.

Түрүүлэгшээр һууһан нүхэр Цыремпилон «Бурят-Монгольская правда» газетын редактор нүхэр **Чередниченкодэ** үгэ үгэбэ. Нүхэр Чередниченко «Бурят-Монгольская правдын» редакциин хүдэлмэри тухай делегадуудай хэһэн шүүмжэлэлдэ харюу үгэхэдөө тэрэ шүүмжэлэлнүүд зүб байһыень мэдэрбэ. Гадна, тэрэ хадаа ажалай эмхидхэлэй звеньевой системые —энэ буруу системые колхозуудта хэрэглэжэ байһан тухайда газетын бэшэһэн принципиальна асуудал тушаа делегадууд нүхэд Зубакин ба Шальнов буруу позици эзэлбэ гэжэ заагаа.

Тэрээнэй һүүлээр нүхэр **Болсохоев** (механизированнэ шэлэй заводой директор) предприятинуудай валова продукци гаргалгын дээшэлһэниие тэмдэглээд, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо нүхэр Антонюк гэгшын шэлэй заводой эрилтэнүүдтэ албан хойрогоор хандадаг байһан хэдэн баримтануудые харуулба.

Партиин Центральна Комитет профсоюзна организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай хэды шиидхэбэринүүдые гаргаһан байгаа,—гэжэ Облпрофсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Могнонов** хэлэбэ.—Партиин Центральна Комитедэй тэдэ шиидхэбэринүүдээр хүтэлбэри хэжэ профсоюзна организацинууд ороной политическэ ба ажахын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг болобо.

Саашань нүхэр Могнонов болбол зарим партийна комитедүүдэй (жэшээлхэдэ, Городокско горком) профсоюзна организацинуудые һулаар хүтэлбэрилжэ байһан тухай шүүмжэлэл хэбэ.

— Республикые ашаг шэмэ ехэтэ малажалтай республика болгохо зорилго үшөөл шиидхэгдээгүй,—гэжэ ВКП(б)-гэй Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр **Будаев** хэлэбэ.—Манай малажал тэжээлэй бата бэхи базаар хангагдаадүй. Энэ дутагдалые союзна правительство ба ВКП(б)-гэй ЦК Обкомдо заажа үгэһэн байха юм. Гэбэшье, БМАССР-ой хүдөө ажахын Министерство тэдэ заабаринуудые мууса дүүргэнэ, малажалай хүндэ процессүүдые механизацилха тухай, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха тухай һаналаа табинагүй. Эбэртэ бодо малай Сэлэнгын племенной рассадник ехэ үүргэ эзэлхэ байһан аад, хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Малажалай талаар туршалга хэдэг республиканска станци научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриингөө үрые хүсэд үгөөгүй.

БМАССР-эй гүрэнэй аюулгүйе сахиха Министр нүхэр **Смирнов** **һэрэмжые дээшэлүүлхэ тухай, шажанда һүзэглэхэ ябадалтай тэмсэхэ ба социалистическэ зөөриие хамгаалха тухай хэлэбэ.**

БМАССР-эй гэгээрэлэй Министр нүхэр Цыганков бурят **һургуулинуудта ород хэлэ зааха ба ород алфавит дээрэ зохёогдоһон үзэгтэ бурят зониие һургаха хэрэгые һайжаруулха шухала байһанда анхарал хандуулба.**

— Коммунистнуудай марксистско-ленинскэ һуралсал—эхин партийна организацинуудай ба партийна органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй центральна зорилго мүн—гэжэ ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр **Рогов** хэлэбэ.—Кадрнуудай теоретическэ бэлэдхэл ба идейнэ хатуужалга дээрэһээнь болоһо практическа хүдэлмэри амжалтатайгаар ябаха байна. ВКП(б)-гэй ЦК-гэй заабаринууд хадаа идеологическа хүдэлмэриин асуудалнуудта, коммунистнуудай политическэ гэгээрэлые эмхидхэлгэдэ туһалба. Гэбэшье, хэдэн олон һургуулинууд ба кружогуудта занятинууд идейнэ үшөөл доодо хэмжээндэ ябуулагдана. Тэрэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, зарим аймагуудта (жэшээлхэдэ, Иволгын, Хориин, Кударын, аймагуудта) пропагандистска кадрнуудтай хүдэлмэри ябуулагданагүй. Тэндэхи айкомууд һургуулинууд ба кружогуудай хүдэлмэриин удхые гүнзэгыгөөр шэнжэлнэгүй. Бэеэ даажа һуралсаха гээшэ политическэ гэгээрэлэй гол метод байха юм. Манайда 5 мянга гаран хүнүүд һуралсана. Тэдээндэ 700 гаран консультантнууд табигдаһан байна. Тиигээд тэдэнэй хүдэлмэри олонхи ушарнуудта буруугаар эмхидхэгдэдэг, марксизм-ленинизмые бэеэ даан шудалагшадта туһаламжа багаар үзүүлэгдэдэг, һуралсалай хойноһоо хиналта багаар бэелүүлэгдэдэг. Бодото хүдэлмэридөө большевистскэ теорёор хүтэлбэри хэхыень кадрнуудые һургаха ябадал манай зорилго байһан байбашье, бидэнэр кадрнуудые энээндэ багаар һурганабди.

ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой секретарь нүхэр **Зонхоев** малажал тушаа абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ хүсэд шалгагдадаггүй гэбэ.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

XVI областной партийна конференци

(Түгэсхэл)

— Конференци дээрэ нам тушаа хатуу шанга аад, тон зүб шүүмжэлэл гараба,—гэжэ Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо нүхэр **Хангалов** мэдэрбэ. Шүүмжэлэлые мэдэрһэн болобошье, нүхэр Хангалов болбол тэрээндэ тохогдоһон зэмэнүүдэй шалтагаануудые тайлбарилаагүй.

ВКП(б)-гэй Кударын айкомой секретарь нүхэр **Мельничук** Кударын аймагта республиканска организацинуудһаа хүдөө ажахын специалистнуудые эльгээжэ тупалха хэрэгтэй болоод байна гэжэ хэлэбэ.

— Республикын партийна организаци болбол партиин Центральна Комитедые ба агуухэ нүхэр Сталиниие тойрон нигтаар жагсанги байһан туладаа тоосоото үе соо ажахы ба культурые, тэрэ тоодо хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар амжалтануудые туйлаһан байна—гэжэ БМАССР-эй хүдөө ажахын Министр нүхэр **Дубровский** хэлэбэ. Эдэ амжалтанууд партийна организацинуудай хэһэн эмхидхэлэй хүдэлмэриин үрэ мүн. Амжалтанууд манһаа холодожо ошохогүй. Тиимэһээ би дутагдалнууд тухай хэлэхэмни.

Хүдөө ажахын Министерство, ВКП(б)-гэй Обком ба Министрнүүдэй Совет болбол нэгэ кампаниһаа нүгөө кампани хүрэтэр хүдэлмэрилһөөр зандаа, перспективнэ асуудалнуудые шиидхэнэгүй.

Би хадаа гол, үндэһэн асуудалнуудые табижа шиидхэхэ талаар хатуу зориг гаргаагүйб, энэ тэрэ кампанинуудай эрьюулгэнүүд дотор эрьелдэжэ ябаһан байгааб гэжэ сэхэ мэдэрнэб. Республикын Министрнүүдэй Совет албан хойрог методээр хүдэлмэрилдэг, зарим асуудалнуудые тон удаанаар шиидхэдэг гэжэ хэлэхэ зэргэтэй.

Бичүрын айкомой секретарь нүхэр **Попов** болбол таряанажалай культурые дээшэлүүлхын хойноһоо ёһотойгоор оролсохо, поли халхалха модо тарилгые эрхилхэ, Хёлго мүрэн дээрэ ашаа шэрэлгые һайжаруулха тухай асуудал табиба.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Иванов** дэлгэрэнгыгээр үгэ хэлэбэ.

— ВКП(б)-гэй Обкомой тоосоото элидхэл дотор Министрнүүдэй Соведэй хүдэлмэриин дутагдалнууд зүбөөр шүүмжэлэгдээ,—гэжэ нүхэр Иванов хэлэбэ.—Министрнүүдэй Совет болбол тогтоолнуудые олоор гаргаад, тэрээнэйнгээ дүүргэлтые шалгадаггүй гэжэ делегадууд зүб хэлэбэ. Бидэнэр һайн шалгалта табижа шадаха ба хабиха ёһотойшье байнабди.

Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшонор нүхэд Антонюк, Хангалов. Барабанов ба Борисов гэгшэд тухай шүүмжэлэл зүбөөр хэгдээ. Манай зорилго хадаа конференци дээрэ хэгдэһэн шүүмжэлэлые зүбөөр хүлеэн абажа, нүхэр Сталинай заабаринуудые бэелүүлхын түлөө бүри эршэтэйгээр хүдэлмэрилхэ ябадал болоно.

Городой промышленность үнгэрһэн жэл түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээ һэн гэжэ ВКП(б)-гэй горкомой секретарь нүхэр **Логушкин** хэлэбэ. Нүхэр Логушкин болбол ой модоной промышленностьда машинануудые хэрэглэхэ тухай, республикын электрофикаци тухай, таряанай ургасые эрид дээшэлүүлхэ тухай асуудалнууд дээрэ тогтохо зуураа, эдэ перспективнэ асуудалнууд Обкомой тоосоото элидхэл дотор табигдаагүй гэжэ хэлэбэ.

—Аймагай ба областной партийна конференцинүүд дээрэ парти доторой хүдэлмэри тухай ехээр хэлэгдэһэн байна,—гэжэ ВКП(б)-гэй Обкомой таһагые даагша нүхэр **П. М. Петухов** хэлэбэ.—Энэнь ойлгосотой, юуб гэхэдэ парти доторой хүдэлмэриин ямараар табигдаһан дээрэһээ манай бэшэшье хүдэлмэриин амжалта дулдыдаха байна. Энэ талаар тоосоото үе соо зарим амжалтанууд туйлагдаһан байна. Илангаяа кадрнуудые һургаха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Гэбэшье, партийна хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ талаар үшөөл һулаар хүдэлмэрилнэбди.

ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр **Култышев** хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ байһан амжалтанууд ба дутагдалнуудта шэнжэлэл хэбэ. Баргажанай айкомой секретарь нүхэр **Aлеев** хүдөө ажахые түсэблэлгэдэ байһан дутагдалнуудта анхарал хандуулба.

ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр **Кудрявцев** түгэсхэлэй үгэ хэлэхэдээ делегадуудай табиһан хэдэ хэдэн асуудалнуудта харюу үгэбэ.

—Конференци дээрэ гараһан шүүмжэлэл зүб байгаа—гээд нүхэр Кудрявцев хэлэбэ.—Тэрэ хадаа парторганизациин идейно-политическэ ургалта тухай, политическэ хатуужал тухай. Парторганизаци болбол туйлаһандаа ханаагаа амарангүй, харин бүри урагшаа дабшаха шадалтай байһан тухайнь гэршэлнэ. Энээнэй тулада хүдэлмэриин методүүдые һайжаруулха хэрэгтэй. Большевистскэ эрид шүүмжэлэл болбол партиин Центральна Комитедээр областной партийна организациин урда табигдаһан зорилгонуудые шиидхэхэдэнь ВКП(б)-гэй Обкомой шэнэ составта туһалха байна.

Конференци болбол ВКП(б)-гэй Обкомой политическэ шугамые зүб, бодото хүдэлмэриинь хангалтатай гэжэ сэгнэбэ. Республикын ажахын ба политическэ бүхы ажабайдалые хүтэлбэрилхэ хэрэг һайжаруулха гэһэн дэлгэрэнгы шиидхэбэри абтаба.

Конференци ВКП(б)-гэй Областной шалгалтын комиссиин элидхэлые батална.

Энээгээр үглөөнэй заседани дүүрэһэн байгаа.

Апрелиин 4-нэй заседаниин дневник

Апрелиин 4-нэй үглөөнэй заседани дээрэ XVI областной партийна конференци ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Областной Комитедые 65 гэшүүд ба 23 кандидадууд, шалгалтын комиссиие —13 гэшүүд составтайгаар һунгаба.

Конференциин делегадууд парти ба арадай агуухэ вождь ба багша, хани нүхэр Сталинда эльгээгдэхэ бэшэгые нэрьемэ, удаан замхашагүй, овацида дамжан ороһон алгаташалганууд доро баталан абаба. Тиихэдэ зал соо айхабтар хүхюун ба дэбжэлтэтэй байба. Делегадууд, ажалшадай гениальна вождьдо дуратай байһанаа харуулан хүл дээрээ бодожо альга ташана. «Манай вождь нүхэр Сталин мандаха болтогой!» «Сталинда алдар соло!», «Нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро—урагшаа, коммунизм тээшэ!», «Сталинда — Ура!» гэһэн хашхаралдаанууд дуулдана.

Энээгээр конференци өөрынгөө хүдэлмэриие дүүргэбэ. Делегадууд хүл дээрээ зогсон байжа партийна гимн «Интернационал» дуулаба.

Ленинэй орденто ПВЗ-гэй инструментальна цехын золото токарь нүхэр И. Д. Лаврешко майн 1-эй һайндэрэй хүндэлэлдэ үдэр бүриингөө нормые 200 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Лаврешко ажаллажа байна.

В. Муллерэй фото.

Цэдэн ГАЛСАНОВ

Эвенкийскэ аялга

Эсэгэ Сталин жаргал манда олгоо,
«Эгэ—гэ—лэй» дуугаа дууланам.
Эгэ—гэ—лэй!..
Эрдэни Москва харгы манда заагаа,
Эрхим һайхан дуугаа дууланам.
Ого—го—лой!..
Ваунтын хүйтэн мүнөө ошон-ошоо,
Баян тайгын сэсэг һалбараа.
Эгэ—гэ—лэй!..
Советскэ үеын соггой наран гараа,
Соёл эрдэм үргөөр бадараа.
Ого—го—лой!..
Танилнууд, нүхэд, мэргэн агнуушадта,
Тамхи гааһаа залан мэндэлнэм.
Эгэ—гэ—лэй!..
Ахадүү бурят,ород арадуудта
Арза, хэшэг барин хүндэлнэм.
Ого—го—лой!..
Эсэгэ Сталин баян байдал олгоо,
Эвенкийскэ дуугаа дууланам.
Эгэ—гэ—лэй!..
Эрдэни Москва харгы манда заагаа,
«Эгэ—гэ—лэй» дуугаа дууланам.
Эгэ—гэ—лэй!,
Ого—го—лой!...

Эхэ Геройн омогорхол

Һаяхан Кабанскын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр А. П. Соболев арбан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн К. А. Гусева, Тресково тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Ф. Т. Котова гэгшэдтэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө «Эхэ Герой» гэһэн орден ба Хүндэлэлэй грамотануудые барюулба.

Шагнал абаһанайнгаа удаа 85 наһатай «Эхэ Герой» Ксения Артемьевна Гусева парти, правительствода ба агуухэ Сталинда баясхалан хүргөөд, «би 12 хүүгэдые хүмүүжүүлээб. Мүнөө эгэз ехэ басагамни 67 наһатай, **бага** Аксинья басагамни **36-тай** болоо. Хамта дээрээ аша гушанартаяа манай бүлэдэ 63 хүн тоологдоно. Тэдэнэй 11-ынь Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсаһан, 30 хүниинь советскэ Союзай ордену ба медальнуудаар шагнагдаһан байха юм. Мүнөө 27 хүн колхозой ажалда ябана»—гэжэ омогорхолтойгоор мэдүүлбэ.

Ц. Цыдыпов.

XVI областной партконференциин делегат

ДЫМБРЭН БАДМАЕВА

Курумканай аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой эрхим һаалиша-коммунистка Дымбрэн Бадмаева 12 жэл соо малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байна. Эдэ жэлнүүдэй турша соо нүхэр Бадмаева хэдэн зуун тугалые үсхэжэ мал болгоо.

1949 он соо нүхэр Бадмаева болбол тэрээндэ даалгагдаһан 14 үнеэнһээ 15 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээһэн байха юм. Мүнөө жэл 4 тугал абаад, һайнаар томо болгожо байна.

Коммунистка Дымбрэн Бадмаева колхозойнгоо ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхын тулада бүхы хүсэ шадалаа үгэдэг. Түбхын түрүүндэ малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ тон эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Мүнөө үбэлшье нүхэр Бадмаевагай халуун хабаадалгатайгаар гүүртэ шадарай сабшалан дээрэ

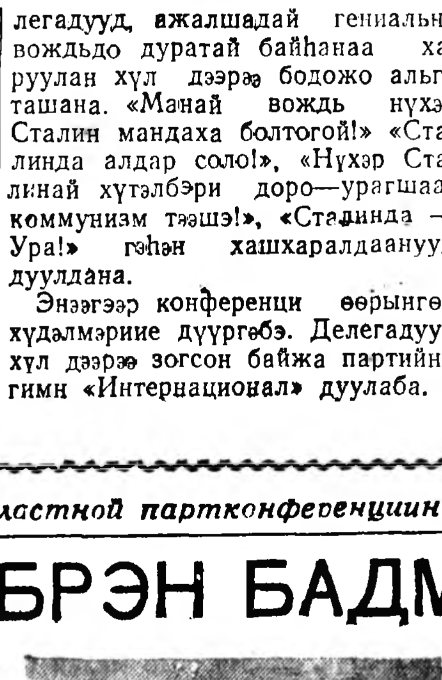

300 шахуу ашаа наг шэбхэ гаргагдаһан байна. Гадна шугы бургааһые сэбэрлэжэ, сабшалангайнгаа талмайе үргэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ.

Дыбрэн болбол өөрыгөө магтадагтүй, даруу түбхин зантай эхэнэр. Даруу түбхин зан большевигүүдые гоёон шэмэглэдэг гэһэн сэсэн үгэнүүд нүхэр Бадмаевада бүримүһэн тудаха байна.

— Манай ажалда үшөө ехэнүүд дутагдалнууд бии—гэжэ нүхэр Бадмаева хөөрэнэ. —Тэдэ дутагдалнуудай тоодо үнеэдһээ һү багаар һаадагнай оролсоно. Хойшодоо малайнгаа ашаг шэмэ ба үүлтэрыень һайжаруулхын түлөө, тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын ба зоотехническэ барилгануудые ехээр эрхилхын түлөө эрид шангаар тэмсэхэ зорилготойбди.

Дымбрэн Бадмаева — 1928 онһоо хойшо Ленин — Сталинай партиин гэшүүн. Хорин хоёр жэлэй турша соо партиин зэргэдэ **хүмүүжэжэ ябахадаа,** нүхэр **Бадмаева болбол парти ба арадай үнэн басаган байһанаа харуулаа.**

Коммунистка Бадмаева гансал ажалдаа түрүү хүн бэшэ, мүн олониитые политическээр хүмүүжүүлэгшэ юм. Нүхэдтөө партиин политикые ойлгуулхынгаа гадуур, өөрөө политическэ эрдэмээ ходо доо дээшэлүүлжэ байдаг.

„Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн" гэһэн темээр заняти хайшан гэжэ хэхэб

☆

П. ОРЛОВ

☆ ☆

ХОЕРДОХИ ЗАНЯТИ.

«Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай ябасада болоһон үндэһэн хубилалта» гэһэн хоёрдохи разделээр хэгдэхэ хөөрэлдөө эхилхэдээ пропагандист болбол дайнай түрүүшын уеын онсо илгаанууд тухай һануулха ёһотой. Дайнай түрүүшын үедэ Советскэ Арминай Верховно Главнокомандованиин захиралтануудые дүүргэлтэ болгон, немецүүдэй амиды хүсэн ба техникыень сухариса сохижо, эдэбхитэй хамгаалга хэхэһээ гадна, мүн Москва шадар, Ленинград, Тихвин, Ростов шадар дайсанда һүртэ шанга сохилтонуудые хэжэ, гитлеровскэ армиин илагдашагүй тухай худал хуурмагые элишэлэн харуулһан байха юм. Саашань пропагандист дайнай хоёрдохи үе тухай хэлэжэ үгэхэ ёһотой.

Хоёрдохи үеын шиидхэхы событи, тэрэнэй эхиниинь хадаа суута Сталинградска тулалдаан мүн байгаа. Пропагандист 1942 оной зүн советско-германска фронт дээрэ тохёолдоһон дайнай хүшэр хүндэ байдал тухай хэлэжэ үгэхэ байна. Советскэ Союзые һуларуулха гэһэн империалистическэ политикадаа үнэн байһан англо-американска союзнигууд Европодо хоёрдохи фронт эхилхэ тухай өөһэдынгөө үгые дүүргээгүй. Тэрэнь Советскэ Союзда эсэргүү дайлалдажа байһан хүсэнүүдээ горьтойгоор нэмээхэ арга боломжые гитлеровскэ командованида олгоо. 1942 оной зүн фашистска Германиин бүхы хүсэнүүдэй 70 процентнь Советскэ Союзда эсэргүү табигдаһан байгаа. Тиихэдэ Хойто Африкада немецкэ сэрэгүүдэй миил 1,5 процентнь англо-американска сэрэгүүдтэ эсэргүү дайлалдажа байһан ба эзэмдэгдэһэн Франци, Бельги болон Голландида 13 процент шахуунь байһан юм.

1942 оной сентябрь соо немецүүдтэ бии байһан 256 дивизинүүдэй 179-нь советско-германска фронт дээрэ байгаа һэн. Гитлеровскэ Германиин сателлидүүд болоһон гүрэнүүдэй жаран нэтэн дивизи мүн тус фронт дээрэ асарагдаа. Гэбэшье гитлеровецүүд бүхы фронт дээрэ добтолго хэжэ шадахаяа болёод, гол хүсэнүүдээ гансахан баруун-урда зүгтэ суглуулжа, тэндэ горьтойхон булюу болоод, добтолго хэжэ ороо һэн.

Немецүүд бакинска ба грозненско нефтиие булимтаран эзэлхэ гэжэ өөһэдынгөө зунай добтолгын гол зорилго болгон табиһан хэбэртэйгээр һануулха гэжэ оролдоһон байха юм. Зүгөөр нүхэр Сталин дайсанай түсэбые саг соонь мэдэһэн байна. Бодото дээрэ немецүүдэй гол зорилго хадаа Москвае зүүн тээһээнь тойрожо орохо, тэрэниие волжско ба уральска тылһээнь таһалха, удаань Москвада сохилто хэжэ, дайниие 1942 ондо дүүргэхэ гэһэн ябадал мүн байгаа гэжэ нүхэр Сталин заагаа һэн. Тиимэһээ Сталинградай түлөө болоһон тэмсэл шухалын шухала удхашанартай болоо.

Дайсанай гол сохилтын шэглэлые сэсэн мэргэнээр мэдээд, нүхэр Сталин болбол Сталинградска зүгтэ эдэбхитэй хамгаалгаар немецүүдэй хүсэнүүдые урдаһаань сохижо, дайсанда эршэмтэй шанга сохилто хэхын тулада зохид һайн ушар байдал бии болгоо. Ноябриин 19-дэ советскэ сэрэгүүдэй генеральна контрдобтолго эхилжэ, дайсанай 300 мянган хүнүүдһээ бүридэһэн бүлэглэлгые дайнай түүхэдэ үзэгдөө дуулдаагүй шадамар бэрхээр хүреэлһэн, плендэ абаһан ба үгы хэһэн байха юм.

Сталинградска тулалдаан хадаа социализмын армиин барагдашагүй тэсэбэриин үльгэр жэшээе харуулаа. «Сталинград» гэһэн үгэ хадаа советскэ арадай эрэлхэг зоригой ба баатаршалгын һүр һүлдэнь болоо. Сталинград шадар туйлагдаһан илалта эрхэ сүлөөдэ дуратай дэлхэйн арадуудай сээжэ зүрхэндэ дулаа баяраар угтагдаһан ба тэдэнэрые фашистска богоолшолгодо эсэргүү, эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ зоригжуулһан байха юм. Сталинград шадар туйлагдаһан илалта советскэ арадай ба тэрэнэй армиин хүсэл оролдолгын ашаар Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай ябасада болоһон үндэһэн хубилалтын эхи табяа. «Сталинград хадаа немецко-фашистска армиин эсэсынь болоо. Сталинградтахи хюдалдаанһаа хойшо немецүүд тэнхээ орожо шадаагүйнь элитэ» И. Сталин. «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн», Бурмонгиз, 1947, нюур 115).

Һуралсалайнгаа материалые һайнаар ойлгожо абахын зорилгоор «Сталинградска тулалдаан» гэжэ фильм хамтадаа харахые, тэрэшэлэн К. Симоновэй «Үдэрнүүд ба һүнинүүд» гэжэ ном, В. Некрасовай «Сталинградай окопууд соо» гэжэ ном уншахые һайшаан дурадхагдана.

Удаань, пропагандист болбол тэрэ үеын хоёрдохи шухала тулалдаанай—Курск шадар болоһон тулалдаанай удхашанарые карта хэрэглэн хэлэжэ үгэхэ байна. Советскэ Арми болбол немецүүдэй добтолгые зургаан хоног соо бута сохёод, 500 хүрэтэр километр гүнзэгытэй 2000 километрын фронт дээрэ эршэмтэй шанга контрдобтолго хэжэ ороһон байна гэжэ пропагандист шухалашалан зааха ёһотой. Курск шадар гитлеровскэ армиин диилдэһэн ябадал хадаа немецкэ авантюристическэ стратегиин эсэслэн буруу һүрэлгэ мүн болоно. Курск шадар немецүүдые бута сохиһон ябадал хадаа дайнай саашанхи ябадалда шиидхэхы удхашанартай байгаа.

«Хэрбээ Сталинград шадархи байлдаан немецко-фашистска армиин эсэсыень харуулаа һаа, харин Курск шадархи байлдаан тус армиие бутаран уналгын урда табяа». (И. Сталин «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн», Бурмонгиз, 1947, нюур 116).

Мүн тэрэ үедэ Советскэ Арминай Ленинград шадар немецүүдэй хамгаалгые амжалтатайгаар таһа сохёо, Днепрын түлөө болоһон тулалдаанда амжалта туйлаа. 1943 оной ноябриин 6-да Киев —Украинска ССР-эй столица сүлөөлэгдэһэн байна. Советскэ сэрэгүүд Днепрын зүүн эрьеын газарые Херсон хүрэтэр сэбэрлээ.

Советскэ Армида горьтой ехэ туһаламжа үзүүлһэн советскэ партизануудай ябуулгануудай эдэбхи тухай эндэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Тэрэ жэлэй дүнгүүдые гаргаха зуураа, нүхэр Сталин «Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 26-дахи ой» гэһэн элидхэл соогоо иигэжэ хэлээ һэн: «Дайн хадаа Советскэ газар дайраһаа эзэмдэгшэдые дууһыень намнан үлдэжэ, фашистска «Европодохи шэнэ гуримые» усадхаха хэрэгтээ ороһон — тиимэ шатадаа ерээд байна».

1943 он хадаа дайнай ябасадахи үндэһэн хубилалтын жэл мүн болохоһоо гадна, мүн советскэ тылэй хүдэлмэридэхи хубилалтын жэл мүн болоһон юм гэжэ саашань пропагандист тайлбарилха ёһотой.

Пропагандист болбол советскэ тылэй хүдэлмэридэхи хубилалтын үндэһэниинь советскэ хүнүүдэй эршэмтэй шанга ажал мүн байгаа гэжэ шухалашалан зааха ёһотой. Тэрэ ажалынь Улаан Армиин героическа тэмсэлтэй адли Эхэ ороноо хамгаалгын хэрэгтэ арадай гаргаһан жэшээлэшэгүй ехэ баатаршалга боложо түүхэдэ орохо байна гэжэ нүхэр Сталин заагаа һэн.

Энэ разделээр хамтын хөөрэлдөөе удаадахи түсэбэй ёһоор ябуулжа болоно:

1. Яахадаа нүхэр Сталин 1943 ониие үндэһэн хубилалтын жэл гэжэ нэрлээб? Энэ хубилалта дайнай ябаса дотор юун дээрэһээ харагданаб, энэ хубилалта яахадаа болоһон байгааб?

2. Сталинград шадар немецүүдые бута сохилго хайшан гэжэ бэлэдхэгдэһэн ба бэелүүлэгдэһэн байгааб, энэ тулалдаанай түүхэтэ удхашанарынь юун бэ?

3. Советскэ тылэй хүдэлмэридэ ямар хубилалта болоһон байгааб?

4. Курск шадар болоһон байлдаан, тэрэнэй удхашанар.

5. 1943 ондо Советскэ Союзай туйлаһан илалтанууд бүхы дэлхэйн дайнай ябасада ямараар нүлөөлөөб?

ГУРБАДАХИ ЗАНЯТИ

Фашистска Германиие ба империалистическэ Япониие бута сохиһон тухай хөөрэлдөө хэхэдээ пропагандист удаадахи гол зүйлнүүд дээрэ тогтожо хэлэхэ ёһотой.

Эхэ ороноо немецкэ эзэмдэгшэдһээ бүрин сүлөөлхэ, фашистска Германиие ба тэрэнэй союзнигуудые эсэслэн бута сохижо гэжэ нүхэр Сталинай табиһан түүхэтэ зорилгые бэелүүлхэ зуураа, Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд 1944 ондо дайсанда арбан һүртэ шанга сталинска сохилтонуудые хэһэн байна. Эдэ сохилтонуудай хэгдэһэн газарнуудые карта дээрэ харуулха хэрэгтэй.

Советскэ Арминай бүхы ороноо, Польшын, Чехословакиин, Югославиин горьтой хубиие сүлөөлөө. Фашистска Германиин талада дайлалдажа байһан Румыни, Болгари, Финлянди дайнһаа һалтаагдаа һэн.

1944 ондо советскэ сэрэгүүдэй туйлаһан топ ехэ амжалтанууд хадаа Советскэ Армиин боецүүдэй, офицернүүдэй болон генералнуудай дайшалхы мэргэжэл шадабариин ба эрдэмэй ургаһан дээрэһээ, советскэ хүнүүдэй ажалай баатаршалгын ашаар фашистска Германиин экономикые советскэ социалистическэ экономикын илаһан дээрэһээ туйлагдаһан байха юм.

Арбан сталинска сохилтонуудай сэрэгэй-политическэ дүнгүүд тухай хэлэжэ үгэхэ зуураа, пропагандист болбол гансал советскэ сэрэгүүдэй амжалтанууд Европодо хоёрдохи фронт нээхые США ба Англиие баадхаа гэжэ зааха ёһотой. Советскэ Союз гансахан өөрынгөө хүсөөр фашистска Германиие эсэслэн бута сохижо, тэрэниие эзэмдэхэ ба бүхы Европые гитлеровскэ богоолшолгоһоо сүлөөлхэ аргатай гэжэ эли тодо болоходонь, англо-американска империалистнууд 1944 оной зүн (хоёр жэлээр оройтожо) өөһэдынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые Франциин хойто эрье шадарта буулгажа [...] баатай болоһон байгаа. Гэбэшье [...] руун Европодо хоёрдохи фронт [...] ябадалынь советско-германска [...] дээрэхи хүсэнүүдэй тоо ондоо [...] гүй. Гитлеровскэ командовани [...] зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнгээ гурбанай [...] хубиие ба өөрынгөө союзнигуу[...] бүхы хүсэнүүдые советско-герман[...] фронт дээрэ байлгажа үргэлжэлһээ[...] байһан юм.

Баренцова далайһаа Хара далай [...] рэтэрхи бүхы фронт дээрэ Совет[...] Армиин илалта дабшалтые карта дээ[...] харуулжа, пропагандист болбол Сов[...]скэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд өөр[...]гөө Верховно Главнокомандалагша нүх[...] Сталинай сэхэ хүтэлбэреэр ба [...] бөөр түүхэтэ үүргэеэ дүүргээ: ма[...] эхэ оронэй бүхы территориие неме[...] фашистска булимтарагшадһаа сүлөө[...] гэжэ шухалашалан зааха байна.

Сүлөөлэлтын хүндэтэ үүргөө [...] гэжэ, Советскэ Арми хадаа фашист[...] богоолшолгоһоо бэеэ сүлөөлх[...] өөһэдынгөө эрхэ сүлөө болон [...] даанхай байдалые һэргээн болхоохоно[...] өөрынгөө дураар, демократическа [...] дэһэ һуури дээрэ ажабайдалаа [...] гуулхадань Европын арадуудта туһ[...]хын тулада хүсэеэшье, ами бэе[...] хайрлаагүй гэжэ саашань пропаганд[...] хэлэхэ ёһотой.

Фашистска Германиин хайшан [...] бута сохигдоһон тухай хэлэжэ эхил[...] зуураа, пропагандист болбол совет[...] сэрэгүүд Германи худар гүнзэгы [...] добтолго хээ гэжэ хэлэхэ байна. Гит[...]леровецүүд советскэ сэрэгүүдэй һүр[...] добтолгые зогсоожо шадаагүй. Манай арми добтолгынгоо амжалтые арбижуулжа, Берлиндэ дүтэхэн ошоо. 1945 оной январь — февраль соо гэндэ Совет[...] Армиин илалтата шанга сохилтоор [...]питалистическэ дэлхэй дээрэ өгөөн [...] сэтэй байһан, олон миллион [...] байһан фашистска Германиин арми[...] һүүлшын үлэгдэл бута сохигд[...] байгаа. 1945 оной майн 8-да гитлеро[...]скэ Германи илагдаһанаа мэдэржэ, [...] дуугүйгөөр капитулировалаа.

«Берлинэй уналга» гэжэ [...] шагта кинофильм хараха гэжэ һ[...]шадта дурадхаха хэрэгтэй. Тэрэни[...] харахадаа һурагшад берлинскэ т[...] лаанай удхашанарые һайнаар [...] байна.

Түгэсхэлдөө пропагандист бол[...] империалистическэ Япониие бута [...] хилго тухай хэлэжэ үгэхэ ёһот[...] Америкын, Англиин, гоминданов[...] Хитадай тон ехэ арминууд, далайн [...] агаарай флодууд Японидо эсэргүү [...] жагай дай хэдэн жэлэй турша соо [...] зүгөөр дайнда Советскэ Союзай оро[...] ябадал хадаа японско армиие бута [...] хилгые ба империалистическэ Япони[...] үгэ дуугүй капитулировалгые түрг[...] хөө, тэрэнь дэлхэйн хоёрдохи дайн[...] дүүрэхэ ябадалда хүргөө гэжэ [...]пагандист зааха болоно.

1945 оной августын 9-дэ Забай[...]кальска фронтын сэрэгүүд, Маршал Чойбалсанай Монгол арми, 1-дэхи [...] 2-дохи Дальневосточно фронтнууд[...] сэрэгүүд, тэрэшэлэн Номгон далай[...] флодой корабльнууд болон частьнууд Дальна Востогто японско сэрэгүүд[...] эсэргүү харилсаата дайшалхы ябуул[...]ганууд дэлгэрүүлээ.

Советскэ сэрэгүүд Маньчжуриин [...]лэ дээрэ японецүүдай үни удаан[...] гүнзэгы ехээр бэхижүүлһэн хамгаал[...]гын газарые сүмэ сохёо, Их[...] Хинган гэжэ уулые, Амур, Уссури [...]жэ мүрэнүүдые гаталан гараад, [...] толгоёо дэлгэрүүлжэ, богонихон саг [...] 500-һаа 950 километр хүрэтэр ура[...]шаа дабшаа. Советскэ Арми Маньчжу[...]риие, Урда Сахалиниие, Хойто Корея[...] Курильска олтирогуудые японецүүд[...] сүлөөлөө.

Японецүүдэй Квантунска арми [...] зуу шангашье һаа амжалтагүй контр[...]атакануудые хэһэнэйнгээ һүүлээр [...] эсэргүүсэлтээ болюулха баатай бол[...]жо, буу зэбсэгээ хурягаа һэн.

1945 оной сентябриин 2-то Япони үгэ дуугүйгөөр капитулировалаа.

«Манай советскэ арад, —гэжэ 1945 оной сентябриин 2-то ара[...] зондо хандаһан хандалга соог[...] нүхэр Сталин хэлээ һэн, — илалты[...] хэрэгтэй тулада хүсэ шадал[...] гамнангүй ажаллаба. Бидэнэр хүнд[...] хүшэр жэлнүүдые тэсэжэ гараабди. Теэд мүнөө бидэнэр илаабди гэжэ [...] бүхэн хэлэжэ шадаха байна. Энээнһээ хойшо Баруун тээ немецкэ добтолгын ба Зүүн тээ японско добтолгын аюул[...]һаа манай Эсэгэ орониие аршалагд[...]һан дээрэ тооложо шадаха байнабди. Бүхы дэлхэйн арад зоной үни удаан хүлеэһэн эб найрамдал ерэбэ».

Энэ разделээр һурагшадтай хөөр[...]дэхэдөө удаадахи гол асуудалнууд[...] табижа болоно:

1. Немецко-фашистска булимтар[...]шадта эсэргүү Советскэ Армиин хэһэн 10 сталинска сохилтонуудай гүүлэ[...] удхашанарынь юун бэ?

2. Советскэ Арми японско импе[...]риалистнуудые хайшан гэжэ бута [...] хёоб? Энэ илалтын удхашанарынь юу[...] бэ?

3. Советскэ Армиин сүлөөлэлтын үүргэ гээшэ юун бэ, тэрэнь хайша[...] гэжэ бэелүүлэгдээб?

ҮНДЭР БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

Манай колхозой түсэб

Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Ф. Петров хөөрэнэ

...ай һүүлэй үедэ хүдөө ажа... хүгжөөн дэбжүүлхэ хэмжээ... тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ...льска Пленумэй тогтоолые ...үлэн, манай колхоз 1949 он... ...дөө ажахын культурануудай ...һайн ургаса хуряагаа. ...колхознай хүдөө ажахын ...уудаар гүрэнтэеэ болзор... ...д тоосоһон, Эхэ орондоо ...гадуур 3000 гаран пүүд ...тушааһан байха юм. Мүн ...хабарай тарилгада ...үрһэ хааһан, колхоз... ...ажалта үдэр бүхэндэ ...грамм таряа хубааһан бай... Зарим түрүүшүүлэй бүлэ... ...алта үдэрнүүдтэе 600—700 ...хүрэтэр таряа абаһан байна.

...колхозой үндэр баян ...хуряалгада Гашейн МТС-...низаторнууд нилээд ехэ ...дүүргэһэн байна. Василий ...овой хүтэлбэрилдэг трак... ...бригадын элдүүрилһэн 336 ...га бүриин 19 центнер, ...тоодо 150 гектарһаа га бү... 23 центнер шэниисэ абтаа. ...колхозоймнай тарян... ...бригаданууд гектар бүри... ...зэргээр 15 центнер та... хуряагаа.

...арай тарилгада бэлэдхэлэй ...тухай СССР-эй Министр... ...Соведэй ба ВКП(б)-гэй ...тогтоолдо харюу болгон, ...1950 ондо үргэлжэдөө га бүриһөө 90 пүүдһээ, тиихэдэ шэниисэ 100 пүүдһээ бага бэшые хуряаха гэһэн уялга абаад, Бичурын таряашадай үүсхэлээр Бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ оролсообди. Энэ уялгаяа бэелүүлэн, манай колхозой гэшүүд үрһэеэ сэбэрлэһэн, тарилгада хэрэглэгдэхэ 56 плуг, 89 борной, 4 сеялкэ болон транспортна хэрэгселнүүдээ, хомут тоногуудаа эрхим шанартайгаар заһабарилһан байна. Мүн нютагай үтэгжүүлгэнүүд урдынхида орходоо элбэгээр бэлэдхэгдэжэ байнхай. Тарилгада ябаха мори унаанууд амаруулагдажа, һайн тэжээл дээрэ табигдаа.

Һаяхан манай колхозой хабарай тарилгада бэлэдхэлэй шалгалта үнгэргэгдэбэ. Энэ шалгалтаар элирүүлэгдэһэн зарим хэды дутуунуудые мүнөө усадхажа байнабди.

Полевой хүдэлмэриин үедэ ажалай эмхидхэлые зүбөөр табижа, тэрэниие түргэнөөр ба эрхим шанартайгаар үнгэргэхын тулада хабарай тарилгын түсэб зохёогдожо, баталагдаба. Энэ түсэбэй ёһоор 2319 гектарта тарилга хэгдэхэ байна. Тэрэнэй 1110 гектартань шэниисэ таригдаха. Тракторна хоёр бригадын хүсөөр 1510 гектар тарилга хэгдэхэ байна.

Эртын ороохото культурануудай тарилга майн эхеэр дүүргэгдэхэ. Хабарай шэниисые пар дээрэ тарихабди. Пар дээрэ хамта 1246 гектар таригдаха байна. 200 гектарта шэниисын тарилга хэрээһэлүүлжэ хэгдэхэ. Бүхы тарилгамнай севооборотуудай полинууд дээрэ хэгдэхэ юм.

Намарай тарилгын ургасые дээшэлүүлхэ тушаа шухала анхарал түсэб соо табигданхай. Тиин, 1949 оной намарай тарилгын бүхы талмай хабар борнойлогдохо, ургасадань нэмэлтэ тэжээл үгтэхэ байна. Мүн олон жэлэй ногоонуудые тариха хүдэлмэри түсэб соо хараалагдана.

Хабарай полевой хүдэлмэридэ 140 хүн ябаха. Тэдэнэй 86-нь тракторна бригаданuудта туһалха байна. Хүдэлмэриин түсэб табихадаа колхозник бүхэнэй хүсэ шадалые харадаа абаабди. Жэшээлхэдэ, үтэлһэн колхозниктууд ба хүхөөр ухибүүдтэй эхэнэрнүүд хүнгэн хүдэлмэридэ ябаха жэшээтэй. Эхэнэрнүүдые тарилгада олоор хабаадуулхын зорилгоор, колхоздомнай хүүгэдэй ясли эмхидхэгдэхэ.

Колхозой правлени ба партийна организаци тарянажалай бригаданuудые бэхижүүлхэ хэрэгтэ илангаяа ехэ анхарал табина. Мүнөө бүхы бригаданuуднай ехэнүүд талмайнуудһаа үргэлжэдөө үндэр ургаса хуряахын түлөө өөһэд хоорондоо мүрысөөд, полевой хүдэлмэриие хэзээгүй эхилхээр бэлэн байна.

...МТС-үүд ХООРОНДЫН ...РИЛСАН ШАЛГАЛСАЛ...А

...оозуд, МТС-үүд ба совхо... хабарай тарилгада бэлэд... ябаса тухай СССР-эй Ми... ...үүдэй Соведэй ба ВКП(б)-...К-гэй тогтоолые бэелүүлэн ...н аймагай колхозууд ба ...д хоорондо харилсан шал... ...та үнгэргэгдэжэ байна.

...н Иволгын МТС-эй түлөө... ...Саянтын МТС-эй тарилга... ...дхэлые шалгаа. Тэрэнһээ ...тэе Саянтынхид Иволгын ...шалгаа һэн. Тэрээн дээрэ... ...рахада, эдэ МТС-үүд хоюу... хабарай тарилгада гол тү... ...н болоһон байба. Бүхы ...рнуудтань электрын гэрэл ...ай карбюраторнууд түхеэ... байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ МТС-үүд энэ талаар дутуу... байгаа һэн.

...лэн харилсан шалгалсал... ...хабаадагшад тракторнууд прицепной машинануудай ...илгада ехэхэн дутуунуу... ...жо, элирүүлһэн байха юм. Зарим тракторнууд дахяад ...рилдагдаха болобо.

...эдэ хоёр МТС-үүд шал... ...элирүүлэгдэһэн дутуу дун... ...дары усадхажа, хабарай ...хүдэлмэриие түгэс бэ... ...гээр угтаха хэрэгтэ бү... ...элсүүлжэ байна.

А. Нагаслаев.

Саг эртэ гэжэ шалтаад байхадань...

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолой тунхаглагдаһанһаа хойшо олохон хоног үнгэрбэ. Гэбэшье, Хориин аймагай колхозууд энэ тогтоолые бэелүүлхэ хэмжээнүүдые тон удаанаар абажа байха юм. Хабарай тарилгын газаа орожо ерэһэн болобошье, зарим колхозуудайнь хүтэлбэрилэгшэд саг эртэ гэжэ шалтаад, һанаа амар һуужа байһаар.

Үрһэ сэбэрлэжэ, тарилгын кондицида хүргэхэ хүдэлмэри эндэ илангаяа муугаар ябуулагдана. Аймаг дотор үрһэнэйнь миил 40 процент кондицида хүргэгдэнхэй. Карл Марксын, Хориин сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ, тэрэшэлэн «Путь Сталина», «Улаан-Одон», «Пламя», «Шэнэ-Ажал» колхозууд аяар мүнөө хүрэтэр нэгэшье центнер үрһэ кондицида хүргөөгүй байха юм. Гадна, юрын таряае сортовой үрһөөр андалдаха хүдэлмэри угаа ехээр унжагайруулагдана. Аймагай оройдоо долсон колхоз миил 400 центнер үрһэ андалдаһан байха юм. Тиихэдэ аяар 12 колхозынь энэ хүдэлмэриие эхилээдүй.

Агротехническэ хэмжээ-ябуулганuудые үнгэргэхэ түсэб аймаг дотор бүри хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна. Поли дээрэ саһа тогтоохо түсэб оройдоо 23 процент дүүргэгдэһэн байгаа. Гэбэшье, һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэридэ ямаршье бэлэдхэл хээгүй ба энэ хэмжээ-ябуулгые эхилээшэдүй байха юм.

Тэрэшэлэн хүдөө ажахын машина зэмсэгүүдэй заһабарилга дүүрээдүй байһаар. Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, мүн «Гигант», «Дружба». «Шэнэ-Ажал» колхозууд энэ талаар илангаяа ехэ гээгдэнхэй.

Хабарай тарилгада бэлэдхэлые таһалдуулха аюулда хүргэжэрхёод мүнөө хүрэтэр һанаа амар һуужа байдаг хүтэлбэрилэгшэдһөө шанга эрилтэ хэхын орондо аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай хүдэлмэрилэгшэд гээгдэгшэдэй нүлөөдэ орожо байха юм.

1950 ондо ехэнүүд талмайнуудһаа үргэлжэдөө үндэр ургаса хуряахын түлөө шанга тэмсэлэй болжо байһан энэ үедэ тарилгада бэлэдхэлые таһалдуулжа байһан ябадалые ямараар сэгнэлтэй гээшэб? Энэ асуудалда ВКП(б)-гэй Хориин айком ба аймгүйсэдком харюу үгэхэ ёһотой.

Б. Намжилон.

Манай календарь

С. Г. ЛАЗО

(Нүгшэһэнһөөнь хойшо 30 жэлэй ойдо)

Гражданска дайнай алдарта герой, дальневосточно партизанудай хүтэлбэрилэгшэ Сергей Георгиевич Лазогой ажабайдал ба ажал-ябуулгань түрэл арадтаа, Эхэ орондоо, Ленин—Сталинай партиин агууехэ хэрэгтэ үнэн сэхээр алба хэлгын толотомо үльгэр жэшээ мүн.

Гражданска дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ Сергей Лазо болбол сагаангвардеецүүдтэ ба японско интервентнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ Забайкалиин, Примориин ажалшадые элсүүлэн жагсааһан байна. Тэрэ хадаа Забайкальска фронтдохи Улаан Армиин частьнуудые командалжа, японско империалистнуудаар тухиргадан табигдаһан атаман Семёновой банданuудые үй бута сохихо ябадал туйлаһан юм.

Лазо болбол Дальна Востогой ажалшадай зүгһөө японско булимтарагшадта эсэргүүгээр хэһэн хатуу шэрүүн тэмсэлэй үедэ Приморьедохи партизанска хүдэлөөе толгойлһон байна. Тэрэ хадаа Владивостогто болоһон Колчагта эсэргүү восстанида бэлэдхэлые хүтэлбэрилһэн ба 1920 ондо энэ городые партизанудай эзэлээд байхада сэрэгэй Революционно Комитедые толгойлоо һэн.

Бэлиг ехэтэй эмхидхэлшэ, коммунизмын хэрэгэй түлөө шэн зоригто тэмсэлшэ Сергей Лазо болбол ажалшадай дунда айхабтар ехэ хүндэтэй байгаа. Японско булимтарагшад 1920 оной апрельдэ Лазое гартаа оруулан бариад, паровозой түлишэ соо амидыгаар хэжэ шатааһан байна.

Лазогой нэрэ болбол арадай геройнууд Котовский, Чапаев, Щорс, Пархоменко гэгшэдэй нэрэнүүдтэй зэргэлэн «ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курс» дотор эгүүридэ мүнхэдөө гэрэлтүүлэгдэнхэй.

Нютагай промышленностиие механизацилха

Нютагай промышленностиин, илангаяа аймагуудтахи, предприятинуудта гараар хэгдэдэг ажал туйлай ехэ. Хүдэлмэришэдэйнь хахадһаа ехэнхинь гараараа хүдэлмэрилдэг.

Үйлэдбэридэхи механизациин нимэ доодо хэмжээндэ байһан ябадал хадаа нютагай промышленностиин хүгжэлтэдэ һаад тойбо татадаг, тэрэнэй бүтээдэг продукциин шанарые һайжаруулгада ба өөрынь үнэ сэнгые химдаруулгада туһалдаггүй байна.

РСФСР-эй нютагай промышленностиин Министерствын коллеги болбол модо ба металл болбосоруулдаг, һээы дарадаг, хирпиисэ сохидог болон бусад хүшэр хүндэ ажалтай үйлэдбэринүүдэй процессүүдые гурбан жэлэй турша соо бүрин механизацилха гэжэ 1949 оной июнь һарада тогтооһон байна.

Тус тогтоолой ёһоор манай республика дотор энэ үе соо механизированнэ шэнэ предприятинууд (мастерскойнууд) баригдаха байна. Мүн мүнөө хүдэлжэ байгаа предприятинуудай гэр байрануудые ба түхеэрэлгэнүүдые ашаглан, тэдэнэй үйлэдбэри түрүүшын ээлжээндэ механизацилагдаха болоно.

Аймпромкомбинадуудта энергетическэ баа байгуулха ябадал хадаа үйлэдбэринүүдые механизацилгада шухалын шухала арга нүхэсэл мүн. Республикын аймагуудай центрнүүдтэ электростанцинуудай ба томонууд промышленна предприятинуудай үгы байһанһаа энэ хэрэгые бэелүүлгэдэ тон ехэ бэрхэшээлнүүд тохёолдоно.

Гэбэшье, олонхи промкомбинадуудта шухала үйлэдбэринүүдые гол түлэб механизацилхын тула 1950 оной эсэс хүрэтэр өөһэдтэнь газогенераторна двигательнүүдые тодхохо зорилго БМАССР-эй нютагай промышленностиин министерствын урда табигданхай. Энэ түрүүшын ээлжээнэй шухала зорилго мүн.

БМАССР-эй нютагай промышленностиин Министерствээр зохёогдоһон, аймпромкомбинадуудые механизацилгын гурбан жэлэй түсэбэй ёһоор, 1950 оной турша соо республикын 10 аймпромкомбинадуудай мебельнэ—обозно-бондарна үйлэдбэри механизацилагдахаар хараалагдана. 1951 оной турша соо тус 9 аймпромкомбинадуудта үйлэдбэринь механизацилагдаха байна.

Гадна, 1950—52 онуудта республикын 18 аймпромкомбинадта хирпиисэ үйлэдбэрилгые механизацилха, сезон соо комбинат бүхэнэй 300 мянган хэһэг хирпиисэ бүтээн гаргалга туйлагдаха ёһотой. Тус үйлэдбэри хадаа манай республика соо ямаршье механизацигүй байгаа. Түсэбэй ёһоор, 25 моринной хүсэтэй газогенераторна двигательнүүд, ленгочнэ прессүүд, шабарай худхуур худалдан абтахаар ба ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

Механизацилгын түсэб аймпромкомбинадуудта үгтэһөөр 3 һара болобо. Бичурын, Мухаршэбэрэй, Яруунын, Тарбагатайн аймпромкомбинадуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэмжээ-ябуулганuудай харюусалгые зүбөөр сэгнэжэ, түсэбөөр хараалагдаһан хүдэлмэринүүдые бэелүүлжэ эхилээ.

Бичурын промкомбинат (директорынь нүхэр Титерин) хирпиисэ үйлэдбэрилгые механизацилха түхеэрэлгэнүүдые худалдан абаад, тодхожо байна.

Гэбэшье, зарим аймагуудай (Ахын, Түнхэнэй, Баунтын) промкомбинадуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэг хандажа, ямаршье анхарал табяагүй байһаар.

Саашадаа механизацилгын түсэбэй удхашанарые бүхы хүдэлмэришэдтэ ойлгуулан, профсоюзна хамтын суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, тус түсэбые хүсэд бэелүүлхэ ябадал хадаа республикын нютагай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

К. Пашнев, — БМАССР-эй нютагай промышленностиин Министерствын технолог.

ҺҮҮЛЭЙ ПОЧТОҺОО

Склад болоһон клуб

Яруунын аймагай Эгэтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой клубай байшан соо ороохо таряанай хаалтатай байдаг дээрэһээ колхознигуудай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин ябуулагдадаггүй тухай бэшэг манай редакцида февралиин һүүлэй үеэр ороһон юм. Тэрэ бэшэг хэмжээ абахын тулада Эгэтын сомоной Соведтэ мартын 1-дэ эльгээгдэһэн байгаа.

— Сталинай нэрэмжэтэ колхозой клуб соо «Заготзерногой» Попереченскэ пунктда хабаатай ороохо таряан хаалтатай байдаг дээрэһээ хүдэлмэрилнэгүй. Тус колхозой правлениин түрүүлэгшэ Санданов майн 1 хүрэтэр клубнай сүлөөлэгдэхэ гэжэ мэдүүлээ гэжэ һанаа амараар Эгэтын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев манай редакцида мартын 29-дэ мэдөөсэбэ. Теэд клубые сүлөөлхэ тухай аймагай зохихо эмхи зургаануудай урда асуудал сомоной Соведэй гүйсэдком табяагүй һууна.

Энэ ушар хадаа арадай культурна эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ Санданов ба Бадмаев гэгшэдэй һаналаа табидаггүйе гэршэлнэ.

Клубаа «Заготзерногой» склад болгоод, тэрэнэйнгээ түлөө мүнгэ абажа байдаг ябадалые ондоо юугээр тайлбарилхаб?

КОЛХОЗУУДТА ҮЙЛЭДБЭРИИН БРИГАДАНУУДЫЕ БЭХИЖҮҮЛХЭ

◆

В. ДУБРОВСКИЙ

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министр

◆

...ска правительство, боль... ...дэй парти, агууехэ Сталин ...халуун оролдолгын аша Бурят-Монголой АССР-эй ...ажахы жэл ерэхэ тудам ...р хүгжэжэ, механизиро... томо хүдөө ажахы боло... ...уедэ республикын дунда ...колхоз бүхэн 1200 ба тэ... ...дээшэ гектар тарилгын га... ...үрилдэг, 2000 толгой хү... ...ашаг шэмэтэ малтай байха ...хадаа колхозно айл бү... 11 га тарилгын газар, 7,5 га ..., 19 толгой ашаг шэмэтэ ...тэхэ жэшээтэй байһыень...

...бликын колхозно полинууд ...хэдэн олон хүсэтэ трактор... комбайнууд ба хүдөө ажа... ...һото машинанууд хүдэл... ...байдаг. Колхозуудай га... ...лалгын 90 процент, тарил... ...процент МТС-үүдэй хүсөөр ..., таряанайнь 50 процент ...уудаар хуряагдана. Мүн ...сохихо, культиваци, лущени, ...хэхэ мэтын бүхы хүдэл... ...гүйсэд механизировалэг... ...ондо ба ерэхэ жэлнүүдтэ ...үйлэдбэридэ машинно... ...станцинуудай үүргэнь ...болохо байна.

...но-тракторна станцинуу... хүсэтэ техникэ хадаа рес... колхозуудай хүдөө ажа... ехээр хүгжөөхэ, үйлэд... бүтээсые ехэ болгохо, та... ургасые хэдэн дахин дээ... арга олгожо үгөө.

...рнууд ба комбайнуудай колхознигуу...ай хэды шэ... ...хүсэнэй алмагдайые ба үйлэдбэриин бүтээсын дээшэлһые харуулхада нимэ. 1949 ондо тракторaap бүтээгдэһэн бүхы хүдэлмэринүүдтэ 9000 шахуу трактористнууд, прицепщигүүд ба бусад хабаадаһан байгаа. Хэрбээ тракторнуудай хэхэ хүдэлмэриие мори унаагаар шэрэгдэдэг хүдөө ажахын машинануудаар хэһэн байгаа һаа, энээндэ 50.000-һаа дээшэ хүн хэрэгтэй болохо һэн. Тиихэдэ 1949 ондо Селендумын МТС-эй комбайнер Михаил Ковалевский — 1100 га, Суулгын МТС-эй комбайнер Минай Суменков —850 га, Сагаан-Усанай МТС-эй комбайнер Иван Плюснин 740 га таряа хуряаһан байна. Дурсагдагша гурбан комбайнернууд 17 туһалха хүдэлмэришэдтэеэ хамта 480 хүдэлмэришэдые ба 300 мори унаа һэлгэһэн жэшээтэй болоно.

Республикын колхозуудта хүсэтэ техникые гүйсэдөөр хэрэглэхэ гол нүхэсэл хадаа механизированнэ томо хүдөө ажахытай тааралдуулан зохилдуулжа, колхозуудта ажалай эмхидхэлые зүбөөр табиха ябадал болоно.

Колхозуудтахи ажалай эмхидхэлэй гол формо болохо үйлэдбэриин саг үргэлжын бригаданууд болбол колхозно үйлэдбэринүүд дээрэ МТС-үүдэй индустриальна техникые ба артельнуудай өөһэдынь зэр зэмсэгүүдые зүбөөр хэрэглэжэ, хүдөө ажахын культурануудай үндэр ургаса заатагүй туйлаха арга боломжо олгодог байһаниинь дүршэл дээрэһээ харагдана. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ республикын олонхи колхозууд тарянажал дээрэ ажалай эмхидхэлые бригадна формоор ябуулгада ороһон байха юм. Олон колхозууд ба бригаданууд ехэнүүд талмайнууд дээрэһээ га бүриин 18-22 центнер хүрэтэр ороохото культурануудай ургаса хуряана. Хэрбээ бүхы колхозуудта үйлэдбэриин бригаданuудые бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала анхарал табигдадаг байгаа һаань, хүдөө ажахыда улам ехэ амжалтанууд туйлагдаха байгаа.

Курска областиин колхозуудта ажалай эмхидхэлые хазагайруулһан тухай «Правда» газетээр элирүүлэгдэһэн баримтанууд мүн манайшье республикын зарим колхозуудта хабаадаха байна. Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 1949 ондо бригаданuудайнь ехэ газар 8 ондоо участогууд болгогдожо таһалагдаад, тусгаарлагдаһан звенонуудта даалгагдаһан байгаа. Тэдэ звенонуудта хүдөө ажахын машинанууд, мори унаа үгтэһэн байха юм. Тиин, звено бүхэн хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые бригадаһаа амяараа үнгэргэдэг байба. Мухаршэбэрэй аймагай «Красный Заган» колхоздо тарянажалай 3 бригадануудай тарилгын үргэн талмай таһалагдажа, 9 звенонуудта даалгагдаһан байгаа. Энээнтэй хамта, Түгнэ гэжэ газарта 180 га уһалагдадаг участогынь жэжэ жэжэ бүлэг болгогдожо 6 звенонуудта үгтэһэн юм. Тэдэ звенонуудынь газар элдүүрилгэ болон тарилгын бүхы хүдэлмэринүүдые бригадаһаа амяараа үнгэргэдэг байгаа.

Тэрэшэлэн Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ, Бичурын аймагай «Ким», Зэдын аймагай Котовскиин. Доржи Банзаровай, Байкало-Кударын аймагай Буденнын нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудта тарянажалай бригаданuудһаа тусгаарлагдаһан звенонууд бии байгаа. Үргэн ехэ газартаряалангые жэжэ бүлэг болгоод, бригаданuудай зэр зэмсэг болон хүсые амяарынь таһалжа байһан иимэ ябадал механизациин хүгжэлтэдэ ба хүсэтэ техникые дүүрэнээр хэрэглэлгэдэ һаад ушаруулжа байгаа гээшэ. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлэй хабарай тарилгын халуун хүдэлмэриин үедэ Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо СТЗ—НАТИ гусеничнэ трактор звенодо даалгагдаһан 13 гектарта аяар 5 хоногто тарилга ба культиваци хэһэн байха юм. Мүн Бичурын аймагай «Ким» колхоздо нүхэр Улзытуевай хүтэлбэрилдэг тусгаарлагдаһан звеногой 9 гектар рекордно участок дээрэ 2 сеялкэ шагтагалһан ЧТЗ трактор хоёр үдэр соо тарилга хэһэн байгаа.

Тэрэшэлэн Кабанскын аймагай зарим колхозуудта ехэ газарые жэжэ болгон хубаажа, звенонуудта үгэһэн ябадал хадаа таряа хуряалга дээрэ комбайнуудай хүсые дүүрэнээр хэрэглэхэ арга олгоогүй. Тиин. энэ аймагай Тимлюйскэ МТС комбайнаар таряа хуряаха түсэбөө 1948 ондо— 52,8 процент, 1949 ондо—73,6 процент дүүргэһэн байгаа.

Тарянажал дээрэ тусгаарлагдаһан звенонуудые эмхидхэһэн ябадал хадаа колхозуудай ехэнүүд талмайнуудһаа үргэлжэ үндэр ургаса хуряалгада һаад тохёолдуулдаг байба. Ушарынь хадаа зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд бүхы тарилгаһаа бэшэ, харин звенонуудта даалгагдаһан баганууд талмай дээрэһээ рекордно ургаса туйлалгада колхознигуудай анхарал хандуулдаг байгаа. Жэшээлхэдэ, 1949 ондо Тарбагатайн аймагай «Победитель» колхоз тарилгын 1790 га талмайтай байгаад, тэрэнэйнгээ 40 гектарые М. Храмых гэгшын хүтэлбэрилдэг тусгаарлагдаһан звенодо даалганхай байһан юм. Тиин, энэ звеногой га бүриин 26 центнер таряа хуряахада, колхозойнь үлэгшэ участогһаа га бүриин миил 5,5 центнер хуряагдаа. Иимэ баримтанууд Хориин аймагай «Победа», Зэдын аймагай Буденнын, Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай, Заиграйн аймагай Тельманэй. Байкало-Кударын аймагай Буденнын нэрэмжэтэ колхозуудта үзэгдэнэ.

Колхозуудай тарянажалда звенонуудые эмхидхэһэн ябадалай хоротой ба аша үрэгүй байһаниие дээрэ дурсагдагша баримтанууд бүрин гэршэлхэ байна.

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай парти, правительствын тогтоол соо колхозуудта ажалай эмхидхэлэй гол шухала формо болохо үйлэдбэриин бригаданuудые бэхижүүлгэдэ тусгаар анхарал хандуулагдана. Республикын хүдөө ажахын органууд ба тэдэнэй мэргэжэлтэд болбол үйлэдбэриин бригаданuудые бэхижүүлжэ, ажалай эмхидхэлые зүбөөр табилгадань колхозуудта саг үргэлжэ туһалха, тусгаарлагдаһан звенонуудта тарилгын газар, машина зэмсэг ба бусад хэрэгсэлнүүдые таһалжа үгэдэг ябадалые огтолон хорижо болюулха ёһотой. Үшөө хүсэд механизацилагдажа үрьдеэгүй байһан пропашной культурануудые— хартаабха, овощь, махорко, сахарна свекло ургуулха хүдэлмэри дээрэ имагтал тарянажалай бригадын дэргэдэ звенонууд байжа болохо.

Тарянажал дээрэ ажалые звеньевой гуримаар эмхидхэхэ ябадалые огтолон болюулхатаяа нэгэн доро, колхозуудта саг үргэлжын үйлэдбэриин бригаданuудые бэхижүүлгэдэ тусгаар анхарал табиха, бригадирнуудай мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ, тэдэниие һургаха харюусалгыень ехэ болгохо, үүргыень үргэхэ шухала. Тэрэшэлэн тарянажалай бригадын бригадирнуудые һэлгэхэ ябадалые болюулха хэрэгтэй. 1949 ондо Зэдын ба Иволгын аймагуудай зарим колхозуудта бригадирнууд 2—3 дахин, тиихэдэ, эдэ аймагууд дотор-ынь жэлэй турша соо бригадирнуудайнь 40 процент һэлгэгдэһэн байгаа. Тиимэһээ дурсагдагша аймагуудта бригадирнуудай хүдэлмэриин стаж бага байха юм. Иимэ ябадалые саашадаа ябаашье тэсэшэгүй.

Хүдөө ажахын органуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй ба мэргэжэлтэдэй зорилго юуб гэхэдэ, колхозуудта ажалай эмхидхэлые зүбөөр ябуулха, үйлэдбэриин бригаданuудые бэхижүүлхэ гээшэ хабарай тарилгые хаһа болзор соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ, ехэнүүд талмайнуудһаа үргэлжэ үндэр ургаса туйлаха ба колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар улам саашадань бэхижүүлхэ шухала нүхэсэл мүн гэжэ үргэн нийтэ колхознигуудта ойлгуулха ябадал болоно.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Юундэ мэхэлнэ гээшэб?

Мухаршабэрэй аймагай Октябриин сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Биндаров Сутайн һургуулида түлээ бэлэдхүүлхэб гэһэн үгэеэ дүүргэнэгүй. Тэрээнһээ байтагай «60 тэргэ түлеэн бэлэн болоо» гэжэ аймагай организацинуудта шал худалаар мэдээсэһэн байна.

Юундэ нүхэр Биндаров ингэжэ мэхэлнэ гээшэб?

Д. Тогмитов.

Задагай байдалтай

Клубуудай һайнаар хүдэлмэрилхэ ябадалда тэдэнэй түхеэрэлгэ ниигээд ехэхэн һуури эзэлдэг байна. Гэбэшье, Кяхтын аймагай Больше-Лугска сомоной «Красное Знамя» колхозой клуб задагай задан байдалтай. Байра соонь хододоо хүйтэн байдаг. Шэмэглэлэй болон бусад хэрэгсэлнүүдээр хангагдаагүй.

А. Мангадханов.

Хэзээ гуримтай болгохоб?

Цакирай эхин һургуулида үхибүүдэй хубсаһа үлгэхэ үлгөэнүүд, мүн саг үргэлжэдөө бэлдаг лагбан гэжэ матын зүйлнүүд бии болгогдоодүй. Гэр байра соонь арнг сабар сахигдадаггүй. Хаа хаанагүй тооһо шорой өлбэг.

Закамен.

П. Анучин.

Скамейкэгүй клуб

Хэжэнгын аймаһай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мункин колхозойнгоо клубые һайн түхеэрэлгэтэй болгохо тушаа һаналаа табингагүй. Тэндэ скамейкэнүүдшье угы юм. Мүн клубай гэшүүр һандархай байдаг.

Н. Жамсаранов.

Һургуулиин гэрые шэмэглэхэ

Үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багаар Улан-Үдын түмэр замай № 65 һургуулиин байшан ашаглалгада үгтэһэн байна. Тус байшан хадаа мүнөө үеын архитектурын эрилтын ёһоор баригданхай.

Гэбэшье, хэдэн дутагдалнууд бии байна. Хашаагай угы дээрэһээ һургуули шадарай участок дэрэ һуралсалай туршалгын хүдэлмэринүүдые ябуулха аргагүй байна. Канализацинн хүдэлмэринүүд дүүрээдүй. Газаагаанһаа харахада гоё һайхан өнэ байшанай доторнь бирагүй. абажур болон бусад хэрэгсэлнүүдэйнь шанар муу.

Эдэ дутагдалнуудые һаяар усадхажа, гоё һайхан һургуулиие шолохые бүхы һурагшад ба тэдэнэй туралхид хүсэнэ.

И. Андреев, Н. Шунькин, һурагшадай туралхид.

Гэрэйнгээ даалгабарииe дүүргэжэ байна. М. Минеевэй фотоэтюд.

Хүдөө нютагуудта кино харуулгые һайжаруулха

Бэшэгүүдэй шэнжэлгэ

Арад зондо кинокартинануудые саг үргэлжэ харуулжа байха гэшэ нийтэ-политическэ хүдэлмэриин нэгэн шухала һалбари мүн. Советскэ алдарта фильмнүүд хаа хаанагүй хүндэлэгдэжэ, хүлеэгдэжэ байна. Ажалшадай хүсалые хангалга хадаа кинофикацинн бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хүндэтэ хэрэг болоно.

Манай республикын түрүү кинемеханнгууд, кинофикацинн түрүү хүдэлмэрилэгшэд эхэхэн амжалтануудые туйладаг байна. Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймагай кинофикацинн таһаг кино-эстафетэ хэдэг юм. «Тингэжэ 20 хоногой туршада аймаг соохи бүхы һуурин газарнуудые киногоор хангадаг» гэжэ манай редакцида нүхэр Ткаченко (кинофикацинн республиканска управлениин начальнигай орлогшо) бэшэнэ. Кино-эстафетэ үнгэргэлгэ хадаа һайшаалтай үүсхэл мүн. Энэ үүсхэл бүхы аймагуудта дэмжэгдэхэ зэргэтэй.

Зарим газарта үни удаан саг соо кино огто харуулагданагүй. Кинопередвижкэ хаа-яа ерэхэдэшье, кино хүсэд һайнаар харуулагдадаггүй байха юм. «Лентэнь таһаршадаг, двигателинь унтаршадаг» гэжэ нүхэр Батомункуев Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй сомоной центрһэ бэшэнэ. Хэжэнгын аймагай «Зургаанай зам» колхозһоо А. Базаров ингэжэ мэдээсэнэ: «Кинофикацинн аймагай таһагай даагша нүхэр Фитисов «колхозотнай мүнгэн бага» гээд, кино харуулагүй».

Эдэ мэтын бэшэгүүд Закаменай аймагай центрһэ, Кяхтаһаа абтаба. «Хэндэзш хэрэггүй киномеханик» гэжэ Б. Содномов Мухаршабэрэй аймагай кинофикацинн таһагай механик А. Лукьяновые нэрлэнэ. Лукьянов хадаа хойрог зантай, залхуу хүн гэнэ.

Кинофикацинн таһагай (даагшань нүхэр Жираков) муугаар хүдэлмэрилдэг тухай Мухаршабэрэй аймагһаа хэдэн олон бэшэгүүд ерээ. Илангаяа олон мэдээсэлнүүд Сутайн сомонһоо абтаа. Д. Гомбожапов, Д. Тогмитов, Ц. Бальжинимаев, Б. Содномов, Ч. Дашинимаев, Д. Самбуев, И. Нимаев, Ш. Гомбоев, С. Гармаев гэгшэд шэнэ кинокартинануудай харуулагдадаггүй, киногой оройдоо ерэдэггүй тухайда мэдээсэнэд. Нарлэгдэгшэ аймагай холын фермэ, гүүртэнүүд, бригаданууд хүдэлмэришэд хэдэн һара соо кино нэгшье удаа хараагүй байха юм. «Октябрьска сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозые киномеханигууд хододоо тойроод гарашадаг» гэжэ нүхэр Гармаев бэшээд, кинофикацинн аймагай таһагай тодорхой түсэбгүй тухай заана.

«Хэжэнгын аймагай кинофикацинн тусхай машинатайшье һаа, һүүдэл кино бүхы колхозуудта ябуулнагүй» гэжэ Тельманэй нэрэмжэтэ колхозһоо нүхэр Ц. Цыбиков мэдээсэнэ. Мүн, «Чесаным сомондо кино хэзээ харуулагдахаб?» гэжэ нүхэр Д. Имеев асууна. Бур-Цакирай, Хужарай сомонуудта (Закамен) кино юундэ харуулагдадаггүйб гэһэн асуудал Закаменһаа нүхэр П. Анучин табина. «Советскэ фильмнүүдые олоор хараха ехэ хүсэлэнтэйбди» гэжэ нүхэр Д. Мункоев Яруунаһаа бэшэнэ.

Ажалшадай эдэ эрилтэнүүд ба асуудалнууд тон зүб. Кинофикацинн республиканска управлени биднэтэй баһал һаналаа нэгэдхэжэ бэзэ. Тинн, хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилдэг аймагай таһагуудай ажалые һайжаруулха талаар шухала хэмжээ абахые тус управлениһээ эрингдэнэ.

Советскэ правительственна делегаци Венгри ерэбэ

БУДАПЕШТ, апрелиин 2. (ТАСС). Советскэ армиин сэрэгүүдээр Венгриин сулөөлэгдэһэнэй табан жэлэй ойн һайндэртэ хабаадахаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Советскэ Союзай Маршал К. Е. Ворошилов түрүүтэй советскэ правительственна делегаци мүнөө үглөөгүүр Будапешт ерэбэ. Советскэ делегациин составта ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй секретарь М. А. Суслов, генерал-лейтенант В. П. Свиридов, украинска уранзохёолшо А. Т. Гончар ороно.

Франциин коммунистическэ партиин 12-дохи съезд нээгдээ

ПАРИЖ, апрелиин 2. (ТАСС). Мүнөө үглөөгүүр Женвильере городто (Парижай дүтэ шадар) Франциин коммунистическэ партиин 12-дохи съезд баярай оршон байдалда нээгдэбэ.

Съездын хэлэсхэ зүйл иимээр баталагдаа гэбэл:

1. Национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө ба эб найрамдалай түлөө тэмсэл, элидхэлшэнь Морис Торез.

2. Французска хүдөө ажахые ба ажалша таряашадые хамгаалалта, элидхэлшэн Вальдэк Роше.

3. Центральна комитедэй ба центральна шалгалтын комиссиин һунгалтанууд.

Хитадай коммунистическэ партиһаа Мао Цзе-дунай гар табяатай ба ажалшадай Венгерскэ партиһаа Матиас Ракошиин гар табяатай амаршалгын телеграмманууд делегадуудай нэрэмжэ альгаташалган доро соносхогдобо.

Венгерскэ арадай Республикын министрнүүдэй соведтэ

БУДАПЕШТ, апрелиин 1. (ТАСС). Венгерскэ арадай республикын министрнүүдэй совет хадаа Советскэ Армиин сэрэгүүдээр Венгриин сулөөлэгдэһэн үдэрые национальна һайндэр гэжэ соносхохо ба энэ шиидхэбэреэ Венгерскэ арадай республикын президиумэй баталалгада табиха гэһэн тогтоол гаргаба.

Хитадта эдеэ хоолой сэнгүүд химдарна

ПЕКИН, Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор бүхы Хитадта эдеэ хоолой сэнгүүд мартда ехээр химдараа. Олон городуудта хара таряа, гурил, рис ба гаолянай сэнгүүд 5-һаа 40 процент хүрэтэр химдараа. Энэ хадаа тус орон дотор финансова ба экономическа ажал-ябуулгые централизацилха талаар Хитадай арадай центральна правительствын һүүлшын хэмжээ-ябуулганууд аша үрэ гэшэ.

Монгол Арадай Республикадахи СССР-эй М... ба СССР-тэхи МНР-гэй Миссиие посольство болгохо тухай

Советскэ Правительство ба Монгол Арадай Республикын Правительство хадаа Улан-Батортахи СССР-эй Миссие ба Москвадахи МНР-гэй Миссие тус тустань Посольствонууд болгохо ба Посланнигуудые Посолнуудай зэргэдэ дэбжүүлхэ тухай шиидхэбэри абаба.

Энээнтэй дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведай Пр... МНР-тэхи СССР-эй Послан... К. Приходовые СССР-һээ М... байха Онсо ба Бүрин Эр... солоор томилоо.

МНР-гэй Бага Хуралай ... динум СССР-тэхи МНР-гэй П... нигэ Н. Идамжабые М... байха Онсо ба Бүрин ... СССР-тэ хэтэ Посолоор томилбо.

США-гэй посольстводо Чехословакиин гадаадын хэрэгүүдэй министерствын барюулһан нотонууд

ПРАГА, мартын 30. (ТАСС). Мүнөөдэр Чехословакиин гадаадын хэрэгүүдэй министерство хадаа Мюнхенэй дүтэ шадар байдаг америкэнскэ сэрэгэй аэродром дээрэ 1950 оной мартын 24-дэ чехословацка гурбан самолёдуудай бууһантай дашарамдуулан Прагадахи США-гэй посольстводо хоёр ното барюулба.

Буу зэбсэгээр занажа, самолёдуудай ниидэжэ ябаһан хубилгахыень баалаһан нюурнууд уголовно гэмтэ хэрэг хэбэ, пассажирнуудай ами наһые ехэ аюулда хүргэбэ, тиимэһээ тэдэниие чехословацка республикада байдаг хуулинуудай ёһоор сүүдтэ үгтэхэ ёһотой гэжэ Чехословакиин гадаадын хэрэгүүдэй министерствын ното дотор мэдүүлэгдэнэ.

Ангиттер, Мразо, Светли... пелка гэгшэдые ба Братис... ниидэһэн самолёдой экипа... шүүд Долежал, Шмид, Ш... Крловнаский гэгшэдые у... гэмтэд гэжэ чехословацка ... үгэхын тула США-гэй пр... ствын бусаан үгэхые ... дын хэрэгүүдэй министерств... то соо эрингдэнэ.

Американска сэрэгүүдээр ... лагдаһан территори дээрэ ... абаашагдаһан чехословацка ... данинуудта Германидахи ам... цка зээмдэлгын засага... шэрүүн дошхоноор хандаһа... далда эсэргүү буруушаал ... тэдые хэһээхэ эрилтэ Че... киин гадаадын хэрэгүүдэй ... терствын нүгөө ното соо ...

Демократическа Хитадые байгуулха хэрэгтэ таряашад хабаадана

ПЕКИН, Хэнань провинциин таряашадай союзуудай нэгэдхэн съезд дээрэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар провинциин таряашадай зорилгонууд тухай хэлэн резолюциинууд абтаа гэжэ «Хэнаньжибао» газетэ бэшэнэ.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие һэргээн болхоохо ба хүгжөөхэ ябадал 1950 ондо Хэнань провинциин таряашадай хүдэлөөнэй гол зорилгонь болоно гэжэ съезд тогтоогоо.

1951 оной хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдэй эхилхэ хүрэтэр тус провинцида газарай ... хэжэ дүүргэхэ тухай съезд ... тообо. Таряашадай союзу... гуулагдаагүй бүхы ра... тиимэ союзуудые байгуулха ... ээ апрелиин һүүл хүрэтэр ... дэхэ ёһотой. Энэ жэлдэ ... дай союзуудай гэшүүдэй ... миллионһоо 10 миллион ... тэр олошорхо ёһотой.

Хүдөө ажахын үйлэдбэри... хын түлөө хүдэлөөндэ ... дые хабаадуулха хэрэгтэ ... хэргалаа табиха шухала ... дын шиидхэбэридэ тэмдэгл...

70 мянган эхэнэрнүүдэй митинг

ПРАГА. Чешскэ эхэнэрнүүдэй соведэй ба словацка эхэнэрнүүдэй союзай эблэралгын съезд Прагада нээгдээ. Республикын заха хизаар бүриһөө ерэһэн 1500 гаран делегатнууд съезд дээрэ байлсаба. Советскэ Союзай, арадай демократиин оронуудай, германска демократическа республикын ба бусад оронуудай эхэнэрнүүдэй делегацинууд айлшад болон съездэ ерэбэ.

Съезд хадаа чехословацка эхэнэрнүүдэй үмэнэ байһан ээлжэтэ зорилгонуудые, шэнэ республика байгуулха хэрэгтэ, арадуудай хоорондохи хани барисаа ба ... рамдалай түлөө тэмсэлд... хабаадаха асуудалнуудые ... хэлэсхэ байна.

Мартын 31-лэ Стороме... май дээрэ эб найрамдал... гаалха ябадалда зорюула... Прагын ажалша эхэнэрнү... ной митинг болоо. Митинг... 70 мянган эхэнэрнүүд ...

Митинг хадаа эб найра... эрэгые хамгаалаха гэжэ чел... ха эхэнэрнүүдые эрид шиид... түгэс хүсэтэй, толотомо ден... ни болоо.

Уншагшадай асуудалнуудта харюу

Хитадай хүдөө ажахы тухай

> Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна организацинн секретарь нүхэр Д. Ринчинимаев Хитадай арадай республикын хүдөө ажахын ямараар хүгжэжэ байһан тухай асуудал табижа манай редакцида хандаһан байна. Тэрэ асуудалдань харюу болгон «Хитадай хүдөө ажахы тухай» нүхэр М. Марковай статья толилбобди.

Дотоодын реакциин ба гадаадын империализмын нэгэдэмэл хүсэнүүдые дараһан хитад арадай агууехэ илалта хадаа феодальна дарлалтада эсэргүү Хитадай хүдэлмэришэн ангиин ба тэрэнэй алдарта коммунистическэ партиин шэн зоригто тэмсэлэй ашаар оло миллион таряашадые революциин байлдаанда татан оруулһанай. Арадай-сулөөлэлгын армида бата бэхи тулгуури болоһонай ашаар туйлагдаһан байна.

«Аграрна революциин талаһаа дэмжэлгэ байгаагүй һаа,—гэжэ Арадай-сулөөлэлгын армиин полководец генерал Чжу Дэ заан хэлэнэ—ниимэ забсэгтэ тэмсэл амжилтахэ аргагүй байгаа».

Аграрна реформо болбол хитадай революциин мүнөөнэй шатын гол зорилгонь болоно. Энэ зорилго—хэмжээгээрээ айхабтар ехэ байна. Худөөгэй хүн зоной миил 8 шахуу процентнь болохо помещигууд ба кулагууд хадаа һүүлэй үе хүрэтэр бүхы газарай 80 шахуу процентнень мэдэжэ байгаа. Зарим газарнуудта таряашадай байдалнь үшөө хүндэ байба. Жэшээнь, Чунцинай районҙо хүн зоной 2 процентнь байһан помещигүүд бүхы газарай 95,6 процентые эзэлэн байба.

Бүхы таряашадай гурба шахуу хубинь оройдоошье газаргүй байгаа, тиихэдэ «үмсэтэн» гэдэгүүд нэгэ гектарһаа дээшэ бэшэ, тон багахан участок газартай байһан юм. Энэ хадаа богоолшолгын условинуудта газар арендовалжа абаха талаар таряашадые баадхадаг һэн, тиин энэнь тэдэниие помещигүүд болон нюдарган баяшуулай зарса богоолнууд болгодог байгаа. Арендын түлэбэринь үсөөн бэшэ ушарта ургасын 80—90 процентнь болодог байба.

Тингээд, үлэсхэлэн, гуйранша, үрн шэрэндэ дарагдаһан таряашад правительствода ба нютагай засагархидта тоо томшогүй олон үргэл хэхэ ба налогуудые түлэхэ баатай байгаа. «Хэнань провинциин, Аньян уездын, Аптин гэжэ деревнидэ Ли Цзин-шэн гэжэ нэрэтэй таряашан ажаһуудаг байгаа,—гэжэ «Дагунбао» газетэ 1946 оной августын 4-дэ мэдээсэбэ,—тэдэ, 1946 ондо тэрэнэй тариһан шэнисын ургасань 70 дань (нэгэ дань—60 килограмм шахуу) болоһон байба. Гэбэшье, засагаархид 90 дань шэнисэ налог түлэхэ захирлта тэрэндэ эльгээһэн байна. Тэрэ хадаа эригдэһэн түлэбэриие дүүргэжэ түлэбэ, удаа тэрэнь тэрэ нэгэ гэртэ үнхэхэдэшье хилэзэжэ үлөөгүй. Тиихэдэнь тэрэнэй бүлын бүхы 12 хүн хоро уугаад, бээ хорлохо алаһан байха юм».

Энэ мэтын аюулта ушарнууд тухай хитадай хэблэл «юрын ушарнууд» гэжэ мэдээсэдэг байгаа һэн. Энэ мэтын юрын зүйлнүүдһээ Хитадта олон миллион хүнүүдэй ами наһые абаашаһан үлэсхэлэн хадаа тиимэ юрын үзэгдэл болобо. 1948 ондо Гоминданай хиналта доро байһан районуудта 50 миллион гаран таряашад үлэсхэлэндэ абтаһан байгаа.

Мүнөө үедэ демократическа аграрна реформо 150 миллион хүн зонтой 100 миллион шахуу га (акр—0,4 га) территори дээрэ бэелүүлэгдэбэ.

Аграрна реформо хадаа таряашадта газар хубаан үгэлгөөр хизаарлагдахагүй байна. Хэрбээ таряашад хүдөө ажахын зэбсэгүүд, хүдэлмэриин мал ба үрһээ үгы дынхида адли хаһагдаһан байгаа һаа, аралжаа наймаашадай һабарта дахин орошохо байгаа. Тиимэһээ Хитадай арадай республикын правительство таряашадта үрһэ, үтэгжүүлгэ үгэжэ туһална, адуу малтай болоходонь мүнгэ урьһална. Хитад таряашан олон жэлэй урда тээ байһан тиимэ зэсэгүүдээр газараа мүнөө хүрэтэр элдэжэ байгаа. Эдэ зэмсэгүүдынь—мотыга, модон анзаһан ба борной болоно. Хүдөө ажахые түрүү техникээр зэбсэглэхэ ябадал хадаа арадай-демократическа засагай түрүүшын ээлжэтэ зорилгонуудай нэгэниинь болоо. Хойто Хитадтахи хүдөө ажахын машинануудай гансахан завод энэ жэлдэ 50 мянган комплект хүдөө ажахын мүнөө үеын түхеэралгэ үгэхэ байна.

Правительство болбол Хитадта бодото хохидол асардаг ган гасуугтай ба уһанай үертэй тэмсэхэ хэрэгтэ тон ехэ анхарал табина. Уһалууриин системын һандаргагдаһан ба гол мүрэнүүдэй урадхалые зай заларуулаагүй дээрэһээ, Хитадта эдиихэн ехэхэн хэмжээнэй газар хосоржо хэбтэнэ. Ехэ каналай 368 километр плотина мүнөө һэргээн байгуулагдаа. Мүн Хубэйдэ һэргээн байгуулгын хүдэлмэри хэгдээ. Арадай-сулөөлэлгын армиин сэрэгүүдэй туһаламжатайгаар Нанкин шадар 160 километр даамба заһагдаһан байха юм. Энээнэй ашаар 150 мянга гаран му (нэгэ му—$^1/_{15}$ га) тарилга Нанкинай дүтэ шадар абарагдаба. Энэ жэлдэ Хэбэй, Шаньси ба Хойто Хитадай бусад провинцинуудта, тэрэшэлэн Зүүн Хитадай далай шадарай провинцинуудта уһалууриин хүдэлмэри үргэнөөр бэелүүлэгдэхэ байна.

Американска империалистнууд хадаа Хитадые колонизацилха түсэбүүдэйнгөө бүримүһэн эблэрһэниие харахадаа галзуу ашаяа нюуһан далдалжа шаданагүй. Интервенци болон гражданска дайнаар үүсэгдэһэн хохидолые арадай залуу засаг болюулжа шадахагүй гэжэ тэдэнэр һанаагаа заһана. Нёдондо жэлэй ноябрь һарада нью-йоркско радио хадаа мүнөө үеһэ Хойто Хитадта ба Маньчжурида эдеэ хоолой зүйлнүүд ехээр дутагдаха байха гэжэ уридшалан хэлэһэн бэлэй. Тэдэ, Хитадай дайсадай энэ багсаамжань бүримһэн бурууғаба.

Таряашадые феодальна мулжалгаһаа сулөөлхэ, ажалай харилсан туһалалсалга ба таряашадай үйлэдбэриин һайн дуранай хани барисаае дэмжэхэ ябадал хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэриие ехэ болгохо дууһашагүй арга боломжонуудые байгуулна. Хойто Хитадшье, Маньчжурийе үлэсхэлэн үзэнэгүй, харин рис болон бусад эдеэ хоолоор Шанхай ба бусад томо томо городуудые таһалгаряагүйгөөр хангана. Маньчжурида 1949 ондо рис тарилгын талмай 1948 онойхидо орходоо 150 мянган акр хэмжээгээр ехэ болсо. Тиихэдэ Хубэйдэ энэ болзорто тарилгын талмай 96 процентээр ехэ болоһон байна. Урдань Хитадай аграрна гэгдэнги һалбари байһан малажал хүгжэжэ байна. Гансахан Маньчжурида энэ жэлэй эсэстэ сарнууд 100 мянган ба хонид—300 мянган толгойгоор олошорхо байна.

Правительство болбол тэрэшэлэн загаһа барилгын олзобориие хүгжөөхэ ябадалда мүнгэ һомолно. Загаһа барилга Маньчжурида 1950 ондо 109 мянган тонно болохо юм. Эдэ бүгэдэ хадаа «1950 ондо Хитад болбол бусад оронуудһаа эдеэ хоолой зүйлнүүдые асарангүйгөөр, өөрынгөө эдеэ хоолой проблемые шиидхэхэ байха» гэжэ мэдүүлхэ үндэһые Хитадай правительствын түлөөлэгшэ Жун Цзе-хо гэгшэдэ үгэһэн байгаа.

Японско эзэмдэлгын, гражданска дайнай үедэ ба илангаяа хитадай рынок дүүргэһэн американска хлопкогой конкуренциһые болохо ехээр хохидоһон—хитадай хүдөө ажахын үйлэдбэриин шухала һалбаринуудай нэгэн болохо хлопок тарилгые ехэ бүдэгхоолно хэхилэгдээ. 1950 ондо 50 миллион му газарта хлопок тарихаар түсэбтэ хараалагдаба, энэ хадаа 700 үлүүтэй мянган тонно хлопок-сырец үгэхэ байна. (Үнгэрэгшэ жэлэй жэшээлтэ 250 мянган тонно шахуу ехэ). Энээнэй урда тээ ондоо оронуудһаа асарагдадаг хлопогһоо дулдыдажа байһан шанхайска текстильна фабрикануд мүнөө Хэнань, Шаньси, Цзянсу провинцинуудһаа асарагдаһан хлопок дээрэ ажаллана.

Мүнөө жэлдэ сай үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ хэрэгтэ онсо анхарал табигдана. Сай ургуулдаг районуудта сайн набшаһые болбосоруу... фабриканууд баригдаха юм...

Элдэб провинцинуудта ар... тые хангаха байгаа ... мянган кооперативна орга... нууд байгуулагданхай. Эдэ ... сацинуудай хадаа городууд... дөө нютагуудай хоорондо ... нуудай эрьесые хүгжөөнэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь... лөө ажахын асуудалаар П... болоһон Бүхэхитадай ко... бүхы орон дотор гэрэгэй ... хэмжээндэ 3—5 жэлэй ... хүргэхэ гэһэн зорилго табиба... на. Мүнөө жэлдэ ороохо ... 5 миллион тонноор ехэ бол... ёһотой. Тиимэ болохолоор... дай политическэ консуль... соведэй нийтэ программаар ... лагдаһанай ёһоор, аграрна ... мые бэелүүлгэ хадаа хүдө... үйлэдбэриие һэргээн болхо... хүгжөөхэ ябадалтай нигтэ ... той байна.

Шэнэ демократическа ... байгуулгада хитад арад ба... бэрхэшээлнүүдые дабаха ... Феодальна өтэгээдүүд ... позициие байлдаангүйгөөр ... гүй. Гэбэшье, тэдэнэй хуби... шиидхэгдэнхэй гэжэ хэлэхэд... ехэ демократическа революци... һаяхан гуйраншалжа, эрхэ ... гүй ба харанхы мунхаг ябаһа... тад деревнийн олон зууган ... лион ажалша Хитадай ... риин ашаар, шэнэ байдал ба... гада эдэбхитэй, ушар ёһо... хабаадагшадынь боложо ...

М. Ма...

Харюусалгата редактор Д. Д. ЛУБСАН...

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ. ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн), ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной ... комсомольской жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); объявлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02270 Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000